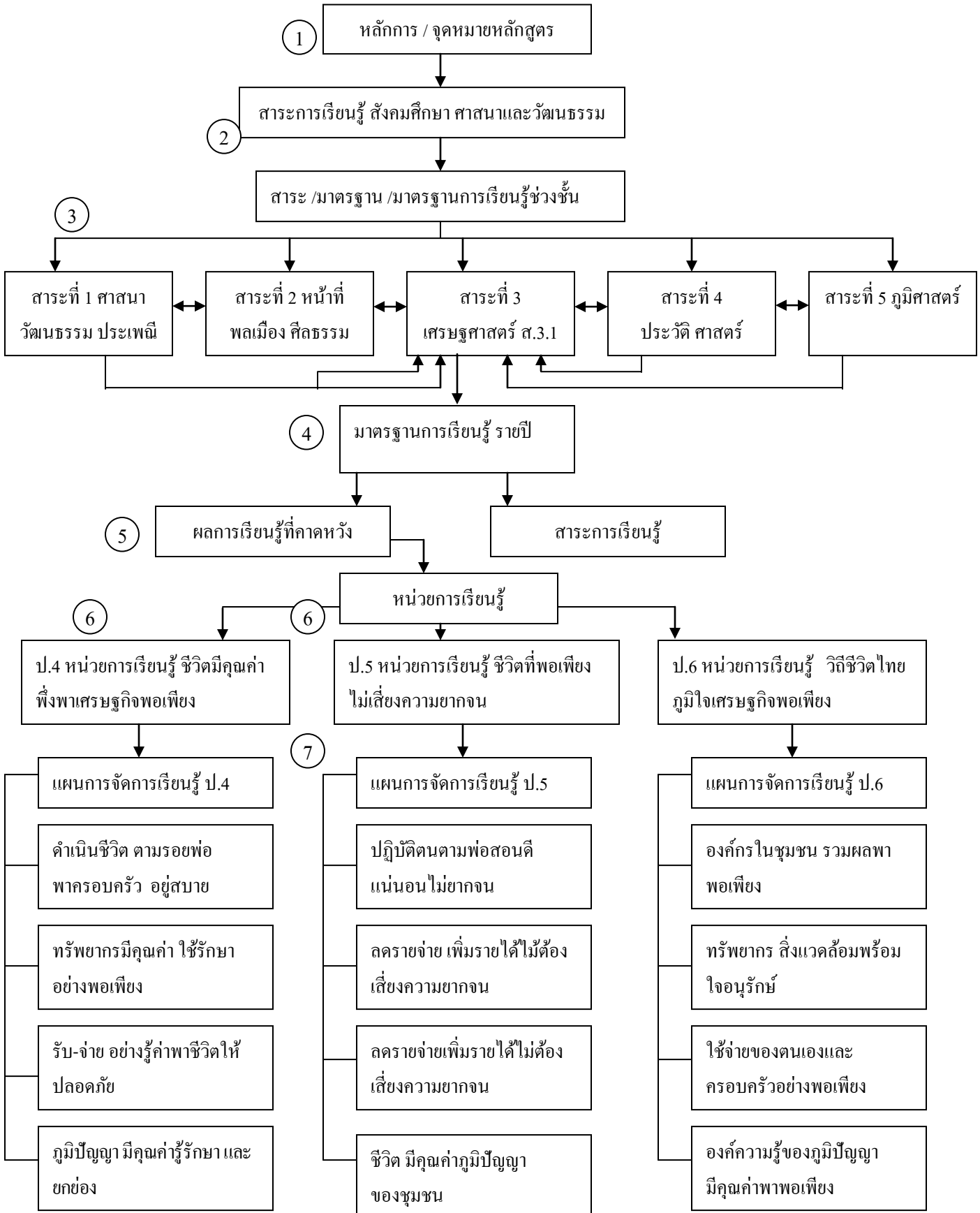

แนวทางการดำเนินการพัฒนาหลักสูตร

บูรณาการเศรษฐกิจพอเพียง

1. วิเคราะห์หลักสูตร หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
2. วิเคราะห์สาระ สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์
มาตรฐานและมาตรฐานการเรียนรู้ ส.3.2 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการ
ทรัพยากรในการผลิต และการบริโภคการใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ และคุ้มค่า รวมทั้งเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมี
คุณภาพ
มาตรฐานการเรียนรู้ ส 3.1.4 เข้าใจระบบและวิธีการของเศรษฐกิจพอเพียง
และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน
มาตรฐานการเรียนรู้ ส 3.1.5 เข้าใจระบบและวิธีการของสหกรณ์
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสาระ มาตรฐาน มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม
ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่สอดคล้องกับหลักแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียง
4. จัดทำมาตรฐานการเรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียง รายปี (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 -6)
5. กำหนดตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้
6. จัดทำหน่วยการเรียนรู้ บูรณาการเศรษฐกิจพอเพียง
7. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

แผนภูมิ การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียง

สาระและมาตรฐานหลักสูตร
กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
กับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

มาตรฐานการเรียนรู้ : สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

- ส. 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการ ทรัพยากรในการผลิต และการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้ง เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ
- ส. 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่างๆ ความสัมพันธ์ ของระบบเศรษฐกิจ และความจำเป็น ของการร่วมมือกัน ทางเศรษฐกิจ

หลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐานที่ ๓.๓.1 : เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

มาตรฐานช่วงชั้นที่ 2 เข้าใจระบบวิธีการของเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน

มาตรฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงแยกตามชั้นปี

(ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6)

ชั้น ป. 4	ชั้น ป. 5	ชั้น ป. 6
1.เข้าใจหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	1.ปฏิบัติตนตามหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง	1.เข้าใจระบบและวิธีการดำเนินงานขององค์กรในชุมชนตามหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง
2.สำรวจสภาพปัญหาทรัพยากรสิ่งแวดล้อมในชุมชนและเสนอแนวทางแก้ปัญหา	2.วิเคราะห์การใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลในชุมชน	2.รู้จักใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมตามหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง
3.เข้าใจสภาพรายรับ – รายจ่าย ของตนเองและวางแผนการใช้จ่ายตามหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง	3.เข้าใจสภาพรายรับ – รายจ่าย ของครอบครัวและนำหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงมาลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว	3.วิเคราะห์วางแผนและจัดทำบันทึก รายรับ - รายจ่ายของตนเองและครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพ
4.สำรวจและเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน	4.รวบรวมองค์ความรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ที่สามารถบูรณาการ
สาระปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการเรียนการสอน

สาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ
(ประถมศึกษาปีที่ 4 – 6)

1. ภาษาไทย

- ท1.1(1) : สามารถอ่านได้คล่อง และอ่านได้เร็วขึ้น เข้าใจความหมายของคำสำนวน โวหาร การบรรยายการพรรณนา การเปรียบเทียบ การใช้บริบท เข้าใจความหมายของคำ สำนวนและเนื้อเรื่อง และใช้แหล่งความรู้พัฒนาความสามารถในการอ่าน
- ท1.1(2) : สามารถแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น วิเคราะห์ความ ตีความ สรุปความ หาคำสำคัญในเรื่องที่อ่าน และใช้แผนภาพโครงเรื่อง หรือแผนภาพความคิดพัฒนาความสามารถในการอ่านนำความรู้ความคิดจากการอ่านไปใช้แก้ปัญหาตัดสินใจ คาดการณ์และใช้การอ่านเป็นเครื่องมือการพัฒนาตน การตรวจสอบความรู้และค้นคว้าเพิ่มเติม
- ท2.1(1) : สามารถเขียนเรียงความ ข้อความชี้แจงการปฏิบัติงาน การรายงาน เขียนจดหมายสื่อสาร ได้เหมาะสมกับโอกาสและจุดประสงค์ เขียนเรื่องราวจากจินตนาการหรือเรื่องราวที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง รวมทั้งใช้กระบวนการเขียนพัฒนางานเขียน
- ท2.1(2) : มีมารยาทการเขียนและนิสัยรักการเขียนและการศึกษาค้นคว้า โดยใช้ทักษะการเขียนและการศึกษาค้นคว้าโดยใช้ทักษะการเขียนจดบันทึกข้อมูลความรู้ ประสบการณ์ เหตุการณ์ และการสังเกตอย่างเป็นระบบนำวิธีการของแผนภาพความคิดมาพัฒนางานเขียน และการรายงาน และเขียนสื่อสารได้ตามจุดประสงค์อย่างมีมารยาททางสังคม
- ท3.1(1) : สามารถจับประเด็นสำคัญ และรายละเอียด แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น สรุปความวิเคราะห์เรื่องตาม ข้อเท็จจริง เข้าใจจุดประสงค์ของเรื่องและของผู้พูด เข้าใจถ้อยคำ การใช้สำนวน กิริยาท่าทางของผู้พูด สามารถรับสารจากการฟังและการดู โดยตั้งข้อสังเกตเปรียบเทียบกับประสบการณ์ในชีวิตจริง แสดงความรู้ ความคิดเห็น จากเรื่องที่ฟังและดูอย่างกว้างขวาง
- ท3.1(2) : สามารถสนทนาโต้ตอบพูดแสดง ความรู้ ความคิด พูดวิเคราะห์เรื่องราว พูดต่อหน้า ชุมชนและพูดรายงาน โดยใช้ถ้อยคำเหมาะสมแก่เรื่องและจุดประสงค์ตามหลักการพูดมีมารยาทการฟัง การดู และการพูด
- ท4.1(1) : สามารถสะกดคำในวงคำศัพท์ ที่กว้างและยากขึ้น อ่านและเขียนคำได้ถูกต้องคล่องแคล่ว
- ท4.1(2) : สามารถใช้กลุ่มคำตามชนิดและหน้าที่มาเรียบเรียงเป็นประโยคใช้ประโยคสื่อสารได้ชัดเจน รู้จักใช้คำที่มีความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย
- ท4.1(6) : สามารถเล่านิทานพื้นบ้าน และตำนานพื้นบ้านในท้องถิ่นอย่างเห็นคุณค่า

2. คณิตศาสตร์

- ค1.1(1) : มีความคิดรวบยอดและความรู้สึกเชิงจำนวน(Number sense)เกี่ยวกับจำนวนนับเศษส่วน และทศนิยม
- ค1.1(2) : อ่าน เขียนตัวหนังสือและตัวเลขแสดงจำนวนนับเศษส่วน ทศนิยมและร้อยละได้
- ค1.1(3) : เปรียบเทียบจำนวนนับ เศษส่วน ทศนิยมและร้อยละได้
- ค1.2(1) : มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการบวก การลบ การคูณ และการหาร จำนวนนับ เศษส่วน ทศนิยม และร้อยละ
- ค1.2(2) : บวก ลบ คูณ และหารจำนวนนับ ศูนย์ เศษส่วน และทศนิยม พร้อมทั้งตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบที่ได้
- ค1.2 (3) : อธิบายผลที่ได้จากการบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนนับ ศูนย์ เศษส่วน และทศนิยม พร้อมทั้งบอกความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินการของจำนวนต่างๆได้
- ค1.2 (4) : แก้ปัญหาเกี่ยวกับการบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนนับ ศูนย์ เศษส่วน ทศนิยม และร้อยละ พร้อมทั้งตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบที่ได้ และสามารถสร้างโจทย์ได้
- ค1.3(1) : บวก ลบ คูณ หาร จำนวนนับ ศูนย์ เศษส่วน ทศนิยม โดยการประมาณได้
- ค1.3(2) : เข้าใจเกี่ยวกับการประมาณค่า และนำไปใช้แก้ปัญหาได้
- ค2.2(3) : บอกเวลา ช่วงเวลา และจำนวนเงินได้
- ค2.3(1) : นำความรู้เกี่ยวกับการวัด เงิน เวลา ไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆได้
- ค5.1(2) : อ่านและอภิปรายประเด็นต่างๆจากแผนภูมิรูปภาพ แผนภูมิแท่ง แผนภูมิรูปวงกลม ตาราง และกราฟได้
- ค6.1(1) : ใช้วิธีการที่หลากหลายแก้ปัญหาได้
- ค 6.1(2) : ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีแก้ปัญหาในสถานการณ์จริงได้
- ค 6.2(1) : ให้เหตุผลประกอบการตัดสินใจและสรุปผลได้อย่างเหมาะสม
- ค 6.3(1) : ใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมาย และนำเสนอได้ อย่างถูกต้องและเหมาะสม
- ค 6.4(1) : นำความรู้ทางคณิตศาสตร์ไปเชื่อมโยงในการเรียนรู้เนื้อหาต่าง ๆ ในวิชาคณิตศาสตร์และเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับวิชาอื่นได้
- ค 6.4(2) : นำความรู้และทักษะจากการเรียนคณิตศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ และในชีวิตจริงได้

3. วิทยาศาสตร์

- ว 2.1(1) : สังเกต สำรวจตรวจสอบอภิปราย และอธิบายความสัมพันธ์ของกลุ่มสิ่งมีชีวิตในแหล่งที่อยู่ต่างๆ เขียนแผนภาพแสดงโซ่อาหาร และอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมกับการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิต
- ว 2.2(1) : สังเกต สำรวจตรวจสอบ อภิปราย และอธิบายเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น ผลของการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมโดยธรรมชาติ และโดยมนุษย์ แสดงแนวคิด และร่วมปฏิบัติในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ว 8.1(2) : วางแผนการสังเกต สำรวจตรวจสอบ หรือศึกษาค้นคว้าหลายวิธี คาดการณ์สิ่งที่จะพบจากการสำรวจตรวจสอบ และเสนอวิธีการสำรวจตรวจสอบ

4. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

- ส 1.2(1) : ชื่นชมการทำความดีของบุคคลในสังคมพร้อมทั้งบอกแนวปฏิบัติของตน เพื่อเป็นหลักในการดำเนินชีวิต
- ส 1.2(2) : เห็นคุณค่าการทำความดีของบุคคลสำคัญและเสนอเป็นแนวทางการประพฤติปฏิบัติของตนเอง กลุ่มเพื่อนและสังคมใกล้ตัว เพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข
- ส 1.3(1) : รู้และปฏิบัติตามหลักศีลธรรม จริยธรรมค่านิยมที่ดีงาม หลักธรรมทางศาสนาที่ตนเองนับถือในเรื่องที่เกี่ยวกับตนเอง กลุ่มสังคมที่ตนเป็นสมาชิกและสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ตัวชุมชน และประเทศชาติ เพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข
- ส 2.1(1) : ภูมิใจและชื่นชมในการเป็นพลเมืองที่ดีตามวิถีชีวิตประชาธิปไตยของตนเอง และบุคคลอื่นในระดับกลุ่ม สังคมท้องถิ่นและประเทศชาติ
- ส 2.1(3) : เข้าใจและปฏิบัติตามบรรทัดฐาน และวัฒนธรรมในจังหวัด ภาคและประเทศ รวมทั้งตระหนักถึงความสำคัญในวัฒนธรรมของกลุ่มคนในสังคมที่มีความหลากหลายและยอมรับในคุณค่าซึ่งกันและกัน
- ส 3.1(1) : เข้าใจปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจให้ผู้ผลิตและผู้บริโภครู้จักตัดสินใจใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ส 3.1(4) : เข้าใจระบบและวิธีการของเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้
- ส 3.1(5) : เข้าใจระบบและวิธีการของสหกรณ์
- ส 3.2(1) : รู้และเข้าใจปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อการทำงานทั้งการผลิตและการบริการ
- ส 4.1(2) : เข้าใจลักษณะของข้อมูล และการจัดระบบข้อมูลระดับจังหวัด ภาคและประเทศ
- ส 4.2(2) : เข้าใจปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมท้องถิ่น
- ส 4.2(3) : รู้จักและวิเคราะห์ผลงานสำคัญที่เกิดจากการสร้างสรรค์วัฒนธรรมในภูมิภาคต่างๆของประเทศไทย

- ต 4.3(2) : เข้าใจปัจจัยพื้นฐานและผลกระทบจากภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน
- ต 4.3(3) : รู้และเข้าใจประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ชาติไทยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันจนเกิดความภูมิใจนำไปเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต
- ต 5.2(1) : รู้ลักษณะเฉพาะความสำคัญและความแตกต่างของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และทรัพยากรธรรมชาติใน ภูมิภาคต่างๆของไทย ตระหนักถึงความจำเป็น วิธีการกระจายและแลกเปลี่ยนทรัพยากรระหว่างท้องถิ่นเข้าใจสาเหตุผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและทรัพยากรในท้องถิ่นและประเทศ
- ต 5.2(2) : เข้าใจความแตกต่างของสิ่งแวดล้อมทางสังคมวัฒนธรรม และวิถีชีวิตในภูมิภาคต่างๆของไทย เข้าใจลักษณะการตั้งถิ่นฐานของประชากรและการอพยพย้ายถิ่น ภูมิใจและรักษาสีงแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรมของท้องถิ่นและประเทศ
- ต 5.2(3) : เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม ตระหนักถึงผลจากการกระทำของมนุษย์ที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ดำเนินชีวิตตามแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีส่วนร่วมแก้ปัญหาและส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- ต 5.2(4) : มีทักษะในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมจากแหล่งความรู้ในท้องถิ่น

5. สุขศึกษาและพลศึกษา

- พ 5.1(2) : เข้าใจผลกระทบของการใช้ยา บุหรี่ สุรา เสพติด ภัยอันตราย และความรุนแรงที่มีต่อร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม และสามารถหลีกเลี่ยงได้

6. ศิลปะ

- ศ 1.2(2) : ฟังพอใจและยอมรับในภูมิปัญญาของการสร้างงานทัศนศิลป์ การสืบทอดการทำงานศิลปะที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล
- ศ 2.2(2) : ฟังพอใจและยอมรับในภูมิปัญญาของการสร้างงานดนตรี การสืบทอดงานดนตรีที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล
- ศ 3.2(2) : ฟังพอใจ และยอมรับในภูมิปัญญาของการสร้างผลงาน การสืบทอดนาฏศิลป์ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทยและสากล

7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ง 1.1(5) : ใช้พลังงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการทำงานอย่างคุ้มค่าและถูกวิธี

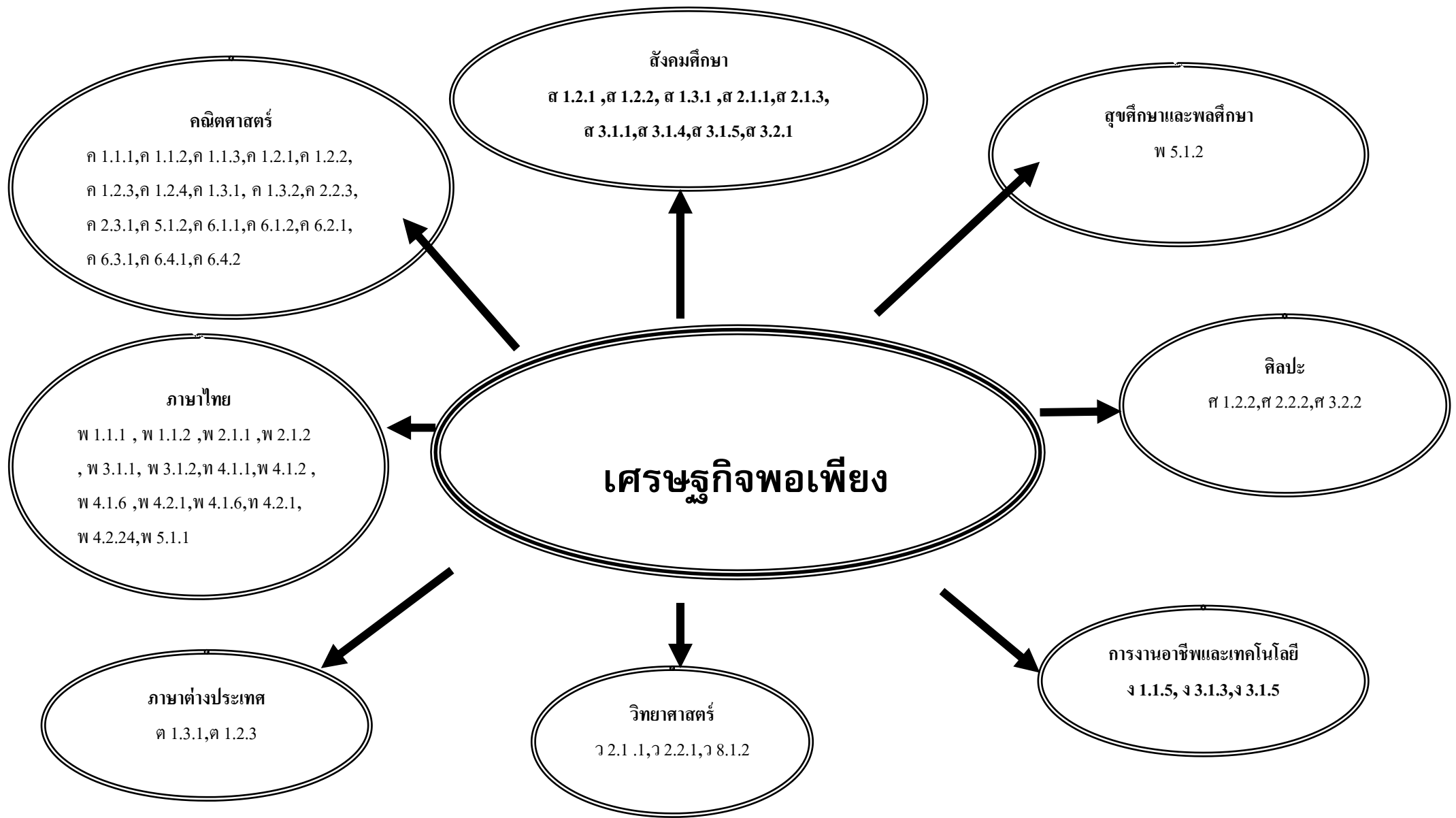
ง 3.1(3) : เลือกเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ง 3.1(5) : เปรียบเทียบสิ่งของเครื่องใช้ หรือวิธีการที่ได้จากเทคโนโลยีที่ใช้ในท้องถิ่น ทั้งด้านคุณภาพความเหมาะสมเป็นที่ยอมรับ คุ้มค่าต่อการใช้งานและเลือกใช้อย่างเหมาะสม ปลอดภัยและมีผลดีต่อสิ่งแวดล้อม

8. ภาษาต่างประเทศ

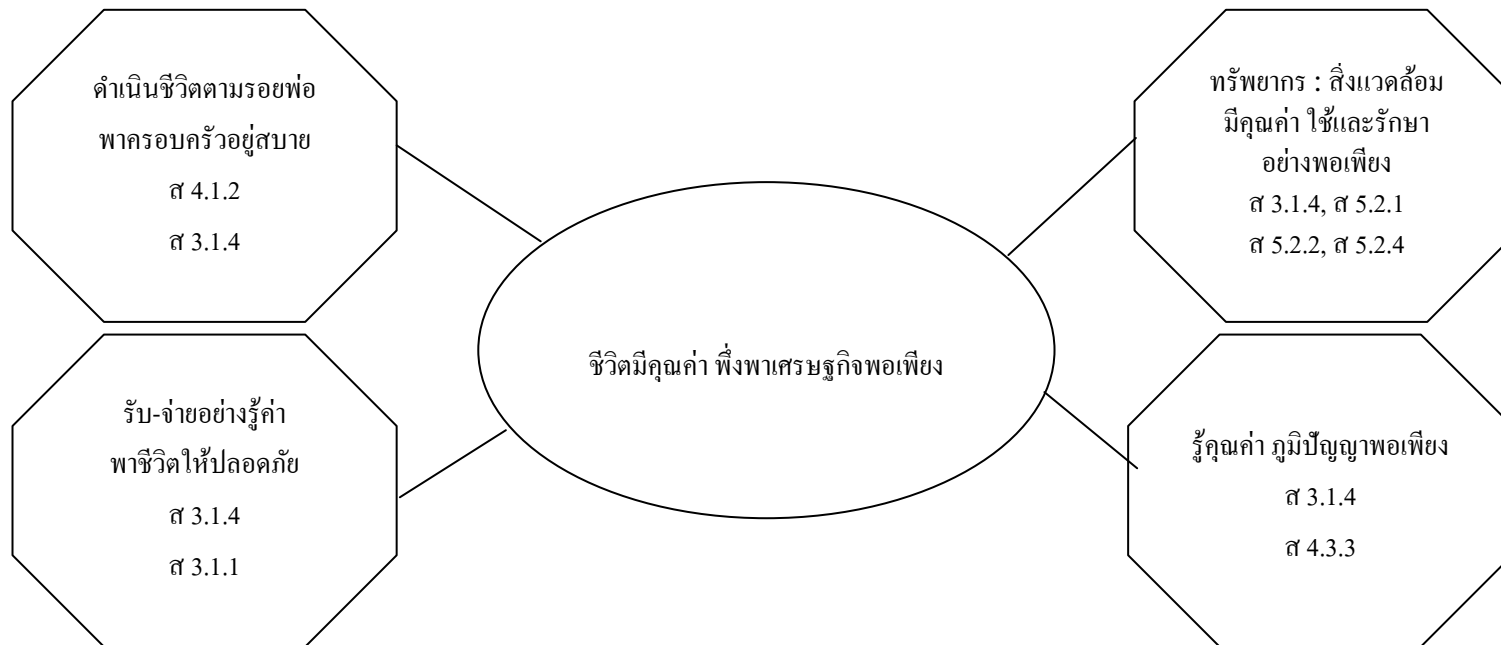
ต 1.2(3) : ใช้ภาษาง่ายๆ เพื่อขอและให้ข้อมูลอธิบายเกี่ยวกับบุคคล และสิ่งต่างๆที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน และสร้างองค์ความรู้ โดยใช้ประโยชน์จากสื่อการเรียนทางภาษา และผลจากการฝึกทักษะต่างๆ

ต 1.3(1) : ให้ข้อมูลง่ายๆ เกี่ยวกับตนเอง สิ่งแวดล้อม และสังคมใกล้ตัว ด้วยข้อความสั้น ๆ

ผังมโนทัศน์แสดงการวิเคราะห์หลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

ผังมโนทัศน์หน่วยการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
ชื่อหน่วยการเรียนรู้ “ชีวิตมีคุณค่า พึ่งพาเศรษฐกิจพอเพียง”

หน่วยการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
“ชีวิตมีคุณค่า ฟังพาสถุกิจพอเพียง”

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ : ชีวิตมีคุณค่าฟังพาสถุกิจพอเพียง
2. กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
3. วิเคราะห์ความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้

ศ 3.1.4 , ศ 1.3.1, ศ 3.4.3 , ศ 3.4.1.2, ศ 5.2.2, ศ 5.2.4, ศ 4.3.3

4. คำอธิบายหน่วยการเรียนรู้

ศึกษาแนวคิดของหลักเศรษฐกิจพอเพียงตามสภาพปัญหาทรัพยากร สิ่งแวดล้อมในชุมชน และแก้ปัญหาเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง การวางแผนใช้จ่ายเงินของตนเอง การเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น และสำรวจสภาพปัญหาทรัพยากร สิ่งแวดล้อมในชุมชนและเสนอแนวทางในการแก้ปัญหา

5. แผนการจัดการเรียนรู้

5.1 ดำเนินชีวิตตามรอยพ่อ พากรอบครัวอยู่สบาย

5.2 ทรัพยากรมีคุณค่า ใช้อย่างพอดี

5.3 รับ-จ่ายอย่างรู้ค่า พาวินิตให้พอเพียง

5.4 ภูมิปัญญามีคุณค่า อนุรักษ์และยกย่อง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 : เรื่องดำเนินชีวิตตามรอยพ่อครอบครัวอยู่สบาย

จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1 อธิบายหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงได้ถูกต้อง
- 2 นำหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

สาระการเรียนรู้

- 1 หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2 การดำเนินชีวิตของตนเองและครอบครัวตามหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

การบูรณาการกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1 ความพอประมาณ

นักเรียนรู้สภาพการเลือกการดำเนินชีวิตในด้านต่างๆ ของตนเองและครอบครัวได้อย่างเหมาะสมกับฐานะ

2 ความมีเหตุมีผล

นักเรียนรู้จักการคิดพิจารณาใคร่ครวญว่าการดำเนินชีวิตของตนเองว่าเป็นเหตุเป็นผลหรือไม่

3 การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

3.1 นักเรียนเห็นความสำคัญของการปฏิบัติตามหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 นักเรียนรู้จักเลือก เวลา สถานที่ในการดำเนินชีวิตที่ไม่มีความเสี่ยง

4 เงื่อนไขความรู้

ใช้ความรู้รอบคอบ ระมัดระวังในการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของความเปลี่ยนแปลงของสังคมตลอดเวลา

5 เงื่อนไขคุณธรรม

ความรับผิดชอบ ความมีวินัย การพึ่งตนเอง และการรู้จักแยกแยะถูก ผิด โดยใช้สติปัญญา

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

- 1 ให้นักเรียนฟังเพลง “ภูมิแผ่นดิน นวมินทร์มหาราชา” แล้วร่วมกันวิเคราะห์เนื้อหาคจากเนื้อเพลงว่าเนื้อเพลงกล่าวถึงเรื่องอะไรบ้าง และมีสิ่งใดที่จะนำมาเป็นข้อคิดในการดำเนินชีวิตของตนเองที่เกิดเป็นคนไทย บนผืนแผ่นดินไทย โดยให้เขียนเป็นผังความคิด
- 2 นักเรียนและครูสนทนาเนื้อหาจากบทเพลงว่ามีความเชื่อมโยงกับหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง ที่เกี่ยวกับวิถีการดำรงชีวิตของสังคมไทยในเรื่องความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ความรู้ และคุณธรรม

ขั้นให้ประสบการณ์

- 1 นักเรียนแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม แต่ละกลุ่ม ศึกษาหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่อ E-book เรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แล้วบันทึกสาระสำคัญในใบงาน โดยให้
กลุ่มที่ 1 สรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
กลุ่มที่ 2 สรุปแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง
กลุ่มที่ 3 สรุปหลักแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง/ กรอบแนวคิด / คุณลักษณะ
กลุ่มที่ 4 สรุปคำนิยาม ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
กลุ่มที่ 5 สรุปเงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม
- 2 นักเรียนจัดทำแผนผังความคิดเกี่ยวกับหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง สรุปเป็นองค์ความรู้ของกลุ่ม
- 3 ให้นักเรียนแต่ละคนสำรวจกิจกรรมการดำเนินชีวิตในด้านต่าง ๆ ของตนเองและของครอบครัวแล้วบันทึกในใบงาน นำผลการสำรวจมาวิเคราะห์/จำแนกกิจกรรม ในครอบครัวที่เป็นผลดีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง อภิปรายในกลุ่ม
- 4 นักเรียนร่วมกันสรุปกิจกรรมการดำเนินชีวิตในครอบครัวที่สอดคล้องกับหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง
- 5 นักเรียนนำเสนอผลงานการจัดทำแผนผังความคิด (Mind Map) ไปจัดแสดงที่ป้ายนิเทศในห้องเรียน/นอกห้องเรียน
- 6 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนสรุปสาระสำคัญที่ได้เรียนรู้

ขั้นสรุป

นักเรียนและครูร่วมกันสรุปหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และการใช้ความรู้ ความรอบคอบ ความระมัดระวัง มีคุณธรรม ประกอบในการวางแผนการตัดสินใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ และนักเรียนควรใช้หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน

สื่อ

- 1 เพลงภูมิแผ่นดิน นวมินทร์มหาราชา
- 2 หนังสือประกอบการเรียน E-book เรื่อง “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”
- 3 ใบงานเรื่องสำรวจกิจกรรมของตนเองและครอบครัวที่ดำเนินชีวิตตามหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

แหล่งการเรียนรู้

บ้านของนักเรียน

การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล

- 1 สังเกตความสนใจในการร่วมกิจกรรม อภิปราย ถาม – ตอบ
- 2 ตรวจผลงาน
- 3 การทดสอบความรู้

เครื่องมือวัด

- 1 แบบสังเกตพฤติกรรม
- 2 แบบตรวจผลงาน
- 3 แบบทดสอบ

เกณฑ์การประเมิน

1. การอภิปราย

- 1.1. อภิปรายครบทุกประเด็น บันทึก และสรุปได้อย่างเป็นระบบ (3)
- 1.2. อภิปรายครบทุกประเด็น สรุปไม่ชัดเจน (2)
- 1.3. อภิปรายไม่ครบทุกประเด็น สรุปไม่ชัดเจน (1)

2. การตรวจผลงาน (ฝังความคิด)

- จัดทำผังความคิด ครอบคลุม หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง ได้สมบูรณ์ ถูกต้อง (3)
- จัดทำผังความคิด หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง ได้ เพียงประเด็นใดประเด็นหนึ่ง (2)
- จัดทำผังความคิด หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง ได้เพียงประเด็นใดประเด็นหนึ่ง และไม่ครอบคลุมครบถ้วน (1)

ภาคผนวก

1. เพลงภูมิแผ่นดินนวมินทร์ มหาราชา

เพลง ภูมิแผ่นดินนวมินทร์มหาราชา

ประกอบแผนการสอนที่ 1 เรื่องการดำเนินชีวิตตามหลักแนวคิดของเศรษฐกิจ

พอเพียง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

บุญของแผ่นดินไทย พ่อหลวงบันดาลให้ ที่ในอุ้งนางมีข้าว

น้ำรินดินดีใครเล่า ทุกข์ไฉนเห็นไปบรรเทา ด้วยพระบาท

เกือบศตวรรษ ฐ นำไทยทั้งชาติ พันภัย

แผ่นดินถิ่นเมืองทอง ผ่านพัน โภภัยภัยเนืองนอง พระทรงคุ้มครองไทยไว้

ฐ เป็นพลังแผ่นดิน สمانพลังชีวิตของชนชาวไทย

อุ้นใจไพร่ฟ้า พระบุญญาเกริกไกร ภูมิพลมหาราชา

** อ้าองค์สุริยศรี มีธรรมส่อง ปกครองอย่างทรงพระเมตตา

คัจฉิครเหล่าประชา ทุกข์ร้อนใดใดครายมา โอิฟ้าเป็นดั่งฝนดับไฟ

ภูมิใจไทย ร่วมร้อยหัวใจร่วมฝักร่วมหวัง ภูมิพลัง แผ่นดินถิ่นนี้ยิ่งใหญ่

ภูมิประวัติ ประชาชาติภูมิผไท ภาคภูมิประชาชัย ภูมิพลังแผ่นดิน

เทิดไท้ นบน้อมเทิดทูน ฐ เหนือเกล้า สราญนานเนา หทัยสุขล้ำสมจินต์

เพริศแพรว พิพัฒน์ เกทภัยพ่ายแพ้สิ้น นวมินทร์มหาราชา ภูมิพล

ใบงาน

เรื่อง การสำรวจกิจกรรมการดำเนินชีวิต

ประกอบแผนการสอนที่ 1 เรื่อง การดำเนินชีวิตตามรอยพ่อพาครอบครัวอยู่สบาย

ชื่อ.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละคนสำรวจกิจกรรมการดำเนินชีวิตของตนเองและครอบครัวตามหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง แล้วบันทึกลงในตาราง

กิจกรรมของตนเอง	กิจกรรมของครอบครัว
1. ความพอประมาณ	1. ความพอประมาณ
2. ความมีเหตุผล	2. ความมีเหตุผล
3. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี	3. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
4. ความรู้ (รอบคอบ รอบรู้ ระมัดระวัง)	4. ความรู้ (รอบคอบ รอบรู้ ระมัดระวัง)
5. คุณธรรม	5. คุณธรรม

แบบการสังเกตพฤติกรรม

ประกอบแผนการสอนที่ 1 เรื่อง การดำเนินชีวิตตามรอยพ่อพาครอบครัวอยู่สบาย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ชื่อกลุ่ม.....ชั้น.....ปีการศึกษา.....

คำชี้แจง : ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม แล้วสรุปผลการประเมินการสังเกต ดังนี้

รายการ	ระดับคุณภาพ		
	3	2	1
1. การอภิปราย/แสดงความคิดเห็น 1.1) อภิปรายครบทุกประเด็น บันทึก และสรุปได้อย่างเป็นระบบ (3) 1.2) อภิปรายครบทุกประเด็น สรุปไม่ชัดเจน (2) 1.3) อภิปรายไม่ครบทุกประเด็น สรุปไม่ชัดเจน (1)			
2. การถาม –ตอบ 2.1) ถาม- ตอบ ได้ถูกต้อง (3) 2.2) ถาม- ตอบ ได้แต่ไม่ขยายความ (2) 2.3) ถาม- ตอบ ไม่ตรงประเด็น (1)			
3. นำเสนอผลงาน 3.1) นำเสนอได้อย่างสนใจ มีเนื้อหาสาระครบถ้วน (3) 3.2) นำเสนอผลงานได้บางส่วน ไม่ครอบคลุม (2) 3.3) นำเสนอผลงานได้น้อย (1)			
4. การร่วมกิจกรรมกลุ่ม 4.1) มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่มทุกขั้นตอน (3) 4.2) มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่มได้บางส่วน (2) 4.3) มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่มน้อย (1)			

ระดับคุณภาพ 3 = ดี , 2 = พอใช้ , 1 = ปรับปรุง

สรุปผลการประเมินการสังเกต

ดี 11 – 15 คะแนน
 พอใช้ 6 – 10
 คะแนนปรับปรุง ต่ำกว่า 6 คะแนน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

แบบตรวจผลงาน

ประกอบแผนการสอนที่ 1 เรื่อง การดำเนินชีวิตตามรอยพ่อพาครอบครัวอยู่สบาย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ชื่อกลุ่ม.....ปีการศึกษา.....

คำชี้แจง: ให้กรอกแบบตรวจผลงานตามรายการประเมิน ดังนี้

รายการ	ระดับคุณภาพ		
	3	2	1
1. การจัดทำผังความคิดเรื่องหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง 1.1) จัดทำผังความคิด ครอบคลุม หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง ได้สมบูรณ์ ถูกต้อง (3) 1.2) จัดทำผังความคิด หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง ได้เพียง ประเด็นใดประเด็นหนึ่ง (2) 1.3) จัดทำผังความคิด หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง ได้เพียง ประเด็นใดประเด็นหนึ่ง และไม่ครอบคลุมครบถ้วน (1)			
2. รายงาน 2.1) จัดทำรายงานมีเนื้อหาสาระครบถ้วนสมบูรณ์ รูปเล่มสวยงาม รูปแบบถูกต้อง (3) 2.2) จัดทำรายงานมีเนื้อหาสาระครอบคลุม รูปเล่มไม่สวยงาม รูปแบบไม่ถูกต้อง (2) 2.3) จัดทำรายงานมีเนื้อหาสาระไม่สมบูรณ์ รูปเล่มไม่สวยงาม รูปแบบไม่ถูกต้อง (1)			

ระดับคุณภาพ

3 = ดี , 2 = พอใช้ 1 = ปรับปรุง

สรุปผลการตรวจผลงาน

5-6 คะแนน พอใช้ 3-4 คะแนน ปรับปรุง ต่ำกว่า 2 คะแนน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 : เรื่องทรัพยากรมีคุณค่าใช้รักษาอย่างพอดี

จุดประสงค์การเรียนรู้

สำรวจสภาพปัญหาและเสนอแนวทางการแก้ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน

สาระการเรียนรู้

1. การสำรวจสภาพปัญหาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในชุมชน
2. แนวทางการแก้ปัญหาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในชุมชน

การบูรณาการกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1 ความพอประมาณ

ได้สำรวจและรู้จักทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในชุมชนตนเอง มีความพอประมาณในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้เหมาะสมกับตนเอง

2 ความมีเหตุมีผล

นักเรียนคำนึงถึงความจำเป็นและประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพและสูงสุด

3 การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัด ตลอดจนช่วยกันอนุรักษ์และดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมจะทำให้มีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีในอนาคต

4 เงื่อนไขความรู้

ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แนวทางการแก้ปัญหาในเรื่องของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมื่อนำทรัพยากรต่างๆ เช่น พลังงาน ฯลฯ มาใช้ให้รอบคอบ คุ่มค่าและไม่ทำลาย

5 เงื่อนไขคุณธรรม

มีความตระหนักในการร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อม (การใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต) ความสามัคคีการมีจิตสาธารณะ

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

- 1 ครูเล่านิทานเรื่อง “จิ้งหรีดน้อยย้ายบ้าน” ให้นักเรียนฟัง
- 2 นักเรียนและครูสนทนาถึงเรื่องราวของตัวละครในนิทาน เช่น
 - 2.1 ในนิทานมีเรื่องราวเกี่ยวกับอะไรบ้าง
 - 2.2 มีสัตว์กี่ชนิดในนิทานที่นักเรียนฟัง/อ่าน
 - 2.3 สิ่งที่ทำให้จิ้งหรีดน้อยนอนไม่หลับคืออะไร ฯลฯ
 - 2.4 นักเรียนได้ข้อคิดอะไร จากเรื่องที่ฟัง

ขั้นให้ประสบการณ์

1. ครุ นำภาพข่าวหนังสือพิมพ์รายวันเกี่ยวกับสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในประเทศไทยให้นักเรียน ศึกษาและแสดงความคิดเห็น
2. แบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ 3 - 4 คน อภิปรายถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ของตนเองในประเด็นต่อไปนี้
 - 2.1 ในชุมชนของนักเรียนมีทรัพยากรธรรมชาติอะไรบ้าง
 - 2.2 ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่มีสภาพเป็นอย่างไร
 - 2.3 ถ้านักเรียนใช้ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในชุมชน อย่างไม่ประหยัดและคุ้มค่าจะเกิดผลอย่างไร
 - 2.4 เมื่อชุมชนของนักเรียนเกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมนักเรียนจะทำอย่างไร
3. นักเรียนและครุร่วมกันสรุปผลการอภิปรายตามประเด็นคำถาม
4. นักเรียนแต่ละกลุ่มสำรวจ / ศึกษาปัญหาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในชุมชน แล้วบันทึกผล การสำรวจลงในใบงาน
5. นักเรียนตัวแทนแต่ละกลุ่มเสนอแนวทางการแก้ปัญหา ในเรื่องทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในชุมชนหน้าชั้นเรียน
6. นักเรียนและครุร่วมกันสรุปแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

ขั้นสรุป

นักเรียนและครุร่วมกันสรุปว่าการใช้ทรัพยากรอย่างพอเหมาะพอควรกับความจำเป็นของตนเอง มีการประมาณการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และคุ้มค่าก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีประสิทธิภาพมากที่สุดมีการบำรุงดูแลรักษา ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จะทำให้มีทรัพยากรเพื่อใช้ในโอกาสต่อไปในอนาคตที่ยาวนานและยั่งยืน ซึ่งเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีเป็นอย่างดี

สื่อ

1. นิทานเรื่อง “จิ้งหรีดน้อยย้ายบ้าน”
2. ใบงานที่ 1 สภาพปัญหาสิ่งแวดล้อม
3. ใบงานที่ 2 สำรวจสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อม

แหล่งการเรียนรู้

แหล่งทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน เช่น แม่น้ำ ป่าไม้ ฯลฯ

การวัดและประเมินผล

วิธีวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการทำงาน
2. ตรวจสอบผลงาน

เครื่องมือวัดผล

- 1 แบบสังเกตพฤติกรรม
- 2 แบบตรวจผลงาน

เกณฑ์การประเมินผล

11 – 12	คะแนน	อยู่ในเกณฑ์	ดี
9 – 10	คะแนน	”	พอใช้
ต่ำกว่า 8	คะแนน	”	ปรับปรุง

ได้ระดับพอใช้ขึ้นไปถือว่า ผ่าน

ภาคผนวก

1. นิทานเรื่องจิ้งหรีดย้ายบ้าน

นิทาน เรื่อง จิ้งหรีดน้อยย้ายบ้าน

เช้าวันหนึ่ง จิ้งหรีดสองแม่ลูก กำลังนอนหลับอยู่ในโพรงใต้ดินอย่างแสนสบาย โพรงของทั้งสอง
ขุดเป็นทางยาวมีทางเดินติดต่อกันได้เหมือนอุโมงค์

แต่แล้ว ลูกจิ้งหรีดก็ตกใจตื่นเมื่อมีไส้เดือน 3-4 ตัวกำลังเลื้อยผ่านที่นอนอันอ่อนนุ่มของมัน และ
กำลังไต่ผ่านลำตัวของมันไปอย่างช้าๆ มันร้องว่า "นี่พวกเจ้าบุกรุกบ้านของฉันแล้วยังไต่อยู่บนตัวฉันอีกด้วย
รู้ไหม" ไส้เดือน ทั้งหมดต่างตกใจรีบหดตัวทันที มีอยู่ตัวหนึ่งค่อยๆ โผล่หน้าออกมาแล้วพูดด้วยเสียงเบาๆ ว่า

"ขอโทษจ๊ะ บ้านของเธอเป็นทางลัด พวกฉันขอเดินผ่านหน่อยนะจ๊ะ และตัวเธอก็นอนขวางอยู่
พวกฉันก็เลย..."

หยุดพูดนะจะไปกรี๊ดไป ก่อนที่ฉันจะโมโหมากกว่านี้" ลูกจิ้งหรีดตะโกนอย่างเหลืออด เสียงดัง
จนแม่จิ้งหรีดตื่น " มีปัญหาอะไรหรือลูกแม่ร้องเสียงดังเชียว"

เช้าวันนี้ลูกนอนไม่หลับเลย ทนราคาญพวกไส้เดือนไม่ไหว พวกมันชอบเลื้อยผ่านบ้านของลูก
วุ่นวายไปหมด" ลูกจิ้งหรีดเล่าให้แม่ฟัง พร้อมทั้งทำท่าประกอบ

แม่จิ้งหรีดจึงชวนลูกไปหาจิ้งหรีดข้างบ้าน " สวัสดิ์จ๊ะเพื่อนๆ เช้าวันนี้ ฉันปวดหัวมาก เมื่อคืนก็
หลับดึก ต้องร้องเพลงกล่อมลูก แล้วต้องมาตื่นเช้า เพราะมีไส้เดือนมาบุกรุกที่บ้านของลูกฉัน มีแต่เรื่องยุ่ง
เหยิง " แม่จิ้งหรีดบ่น

"เธอก็มีปัญหามือฉันชินนะ เจ้าหนอนอ้วนมาจากไปไม่รู้มาเหยียบย่ำที่นอนของฉันและทะเลาะหมด
บางตัวก็มาเล่นซนหา ทำให้ลูกๆ ของฉันนอนไม่หลับเหมือนกัน " แล้วจิ้งหรีดสองครอบครัวก็นั่งคุยกัน
ทุกตัวถึงความไม่สงบในบ้านให้แก่กัน

จนใกล้เที่ยงจิ้งหรีดสองแม่ลูกจึงชวนกันขึ้นมาจากใต้ดิน แสงอาทิตย์จ้ามาก พวกมันต้องหิตา
และเดินหลบใต้ใบไม้ใหญ่ เมื่อปรับสายตาเข้ากับแสงสว่างได้แล้วก็มองสำรวจไปรอบๆ ตัว ลูกจิ้งหรีด
แหงนหน้าขึ้นไปบนต้นไม้ ก็เห็นรังนกกระจิบที่มีรูปร่างสวยงามจึงชี้ชวนให้แม่ดู

" คุณนั่นซี ริงนกระจิบสวยจ้ง เรามาสร้างรังเป็นบ้านกันเถอะ" สองแม่ลูกจึงช่วยกันขนเศษหญ้าต่างๆ มาแล้วพยายามสานเป็นรัง มันทำอยู่นาน ก็สานเป็นรังไม่ได้ มันเหนื่อยอ่อนมากจึงหยุด แล้วพากันเข้าไปในโพรงไม้ที่อยู่ใกล้ๆ

" ออกไปนะ เจ้าจอมบุกรุกเข้ามาในบ้านฉันไม่ได้นะ" แม่กระด่าร้องไล่ สองแม่ลูกกระโดดหนีและตกลงไปในถ้ำแห่งหนึ่ง มันได้ยินเสียงคำรามของคั่นลอคออกมาจากถ้ำพวกมันรีบกระโดดต่อ

" แม้ว่าเราไปอยู่ในที่ที่ไม่มีอันตรายกันเถอะ" แม่จิ้งหรีดบอก พร้อมกับกระโดดนำไปทางทุ่งนาจนถึงใกล้หมู่บ้านแห่งหนึ่ง แผ่นดินก็สั่นสะเทือน สองแม่ลูกตกใจมากต่างแยกย้ายกันขุดดินเป็นหลุมแล้วซ่อนตัวในหลุมอย่างรวดเร็ว สักครู่เสียงเดินของเด็กหลายคนมาหยุดอยู่บริเวณนั้น " ขุดลงไปเลยพวกเรา ได้ดินมีอะไรหลายอย่างที่พวกเรากินได้" เสียงเด็กคนหนึ่งพูดขึ้น เพื่อนเด็กชายหญิงอีก 3-4 คนช่วยกันขุด

" พี่แดงอะไรบ้างที่อยู่ใต้ดินแล้วเรากินได้" เด็กผู้หญิงคนหนึ่งถามขึ้น " นี่ไง ปูนา ขุดไปอีกเดี่ยวเจอ ถ้ำไขคดี เจอจิ้งหรีด เราจะได้กินจิ้งหรีดซุบแป้งทอดในเย็นนี้ล่ะ" แแดงตอบพร้อมกับชูปูนาตัวโตให้เพื่อนๆ จิ้งหรีดสองแม่ลูกได้ยินคำว่า " จิ้งหรีดซุบแป้งทอด" ก็รีบขุดตัวลงด้วยความกลัว

" พี่แดง จิ้งหรีดหน้าตาเป็นยังไง ฉันไม่เคยเห็นเลย " เด็กอีกคนหนึ่งถาม "จิ้งหรีดเป็นสัตว์มีปีกอยู่ใต้ดิน ปาก และมือของมันแข็งแรง จึงขุดดินได้ลึก มันเป็นนักขุดชั้นยอดเชียวนะ มันขยับปีกร้องเสียงดังได้ด้วย แต่มันจะส่งเสียงดังได้ในตอนกลางคืน สว่างอย่างนี้มันไม่ชอบ และตอนนี้มันจะอยู่แต่ในโพรงใต้ดิน" แแดงตอบ

สองแม่ลูก รู้สึกกลัวมากจึงรีบขุดดินหนีจากบริเวณนั้นอย่างรวดเร็วที่สุดเท่าที่ขาสั้นๆของมันจะพาไปได้ ในที่สุด ทั้งสองก็ล้มตัวลงนอนหมดแรงอยู่ใต้กองใบไม้ที่ทับถมกัน เพื่อจะได้อำพรางซ่อนตัวมันให้พ้นจากสายตาของเด็กๆ

" อยู่ใต้ดินก็รำคาญ อยู่บนพื้นดินก็มีอันตราย เราจะไปอยู่ที่ไหนดีละจ๊ะแม่ " ลูกจิ้งหรีดถามขณะกำลังเดินสำรวจบริเวณใกล้ๆ แล้วมันก็พบหนองน้ำที่มีน้ำใสสะอาด มองไปเห็นฝูงปลาว่ายไปมา

" แม่ คุณนั่นลี ปลาพวกนี้อยู่ในน้ำได้อย่างสุขสบาย ได้น้ำก็สวยดี เรามาอยู่ในน้ำแบบปลากันเถอะนะ"

ลูกจิ้งหรีดเอ๋ยชวนแล้วไม่รอช้ากระโดดลงไปใต้น้ำทันที มันพยายามว่ายน้ำเพียงครู่เดียวมันก็สำลัก รู้สึกเหนื่อยและหนาว จึงรีบตะกายขึ้นมาบนฝั่ง ขณะนั้นอากาศเย็น ลงทุกที แม่จิ้งหรีดขยับปีกกลุ่มลูกนอนหลับ และส่งเสียงคังให้เพื่อนๆรู้ว่า พวกมันปลอดภัยดี

พวกจิ้งหรีดที่อยู่บริเวณนั้นต่างพากันส่งเสียงคังรับกันอย่างไพเราะ สองแม่ลูกรู้ว่าพวกมันต้องรีบขุดโพรงหาที่นอนหลับ การขุดโพรงเป็นไปอย่างเร่งรีบในเวลาสั้นๆเพื่อให้ทันเช้า "แม่จ๊ะ ลูกว่าบ้านในโพรงนี้ก็เหมาะกับพวกเราที่สุดแล้วอย่าไปหาบ้านใหม่เลยนะ" ลูกจิ้งหรีดนอนเหยียดขาพูดคุยกับแม่อย่างสบายใจ

"ใช่ ไม่น่าหาเรื่องให้เหนื่อยเลย จิ้งหรีดอย่างเราต้องอยู่อย่างนี้แหละ จะเป็นอย่างอื่นไม่ได้หรอก" แม่จิ้งหรีดพูด แล้วขุดตัวลงไปใต้น้ำในโพรงที่อ่อนนุ่มแล้วยิ้มอย่างเป็นสุขพร้อมคิดในใจว่า โชคยังดีนะนี้สามารถกลับมาอยู่ในบ้านที่มีแต่ความอบอุ่นและความสุขอีกครั้ง

ที่มา : นิทานจากการประกวดนิทานรางวัลมูลนิธิเด็ก ครั้งที่ 6

ผลงานของ : แพรวไพลิน ทองพุ่ม

ภาพประกอบ : ธวัชชัย นาคประดิษฐ์

ใบงานที่ 1

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนอ่านข้อความ แล้วตอบคำถาม โดยกาเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่นักเรียนมีประสบการณ์

..... 1. น้ำท่วมถนน

..... 6. ไฟฟ้าขัดข้อง

..... 2. ไฟไหม้ป่า

..... 7. น้ำท่วมบ้านเรือน

..... 3. น้ำในแม่น้ำแห้ง

..... 8. ไฟไหม้บ้าน

..... 4. ดินพังทลาย

..... 9. สัตว์เลี้ยงเป็นโรคระบาด

..... 5. แมลงทำลายพืชผล

..... 10. การระเบิดหิน

..... 11. คลื่นขนาดใหญ่

2. จากเหตุการณ์ดังกล่าว นักเรียน แสดงความคิดเห็น มีผลกระทบที่ทำให้ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินการสังเกต

ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ทฤษฎีการมีคุณค่าใช้รักษาอย่างพอดี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ชื่อกลุ่ม..... ปีการศึกษา.....

คำชี้แจง : ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมแล้วสรุปผลการประเมินการสังเกตดังนี้

รายการ	ระดับคุณภาพ		
	3	2	1
<p>1. การอภิปราย</p> <p>1.1) อภิปรายครบทุกประเด็น บันทึก และสรุปได้อย่างเป็นระบบ (3)</p> <p>1.2) อภิปรายครบทุกประเด็น สรุปไม่ชัดเจน (2)</p> <p>1.3) อภิปรายไม่ครบทุกประเด็น สรุปไม่ชัดเจน (1)</p> <p>2. การถาม – ตอบ</p> <p>2.1) ถาม – ตอบได้ถูกต้อง (3)</p> <p>2.2) ถาม – ตอบได้แต่ไม่ขยายความ (2)</p> <p>2.3) ถาม – ตอบไม่ตรงประเด็น (1)</p> <p>3. นำเสนอผลงาน</p> <p>3.1) นำเสนอได้อย่างสนใจ มีเนื้อหาสาระครบถ้วน (3)</p> <p>3.2) นำเสนอผลงานได้บางส่วน ไม่ครอบคลุม (2)</p> <p>3.3) นำเสนอผลงานได้น้อย (1)</p> <p>4. การร่วมกิจกรรมกลุ่ม</p> <p>4.1) มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่มทุกขั้นตอน (3)</p> <p>4.2) มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่มได้บางส่วน (2)</p> <p>4.3) มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่มน้อย (1)</p>			

ระดับคุณภาพ 3 = ดี , 2 = พอใช้ , 1 = ปรับปรุง

สรุปผลการประเมินการสังเกต

ดี 11 – 12 คะแนน พอใช้ 9–10 คะแนน ปรับปรุง ต่ำกว่า 8 คะแนน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 : เรื่องรับ – จ่ายอย่างรู้ค่าพาชีวิตให้พอเพียง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

- 1 อธิบายข้อมูลการใช้จ่ายเงินของตนเองและครอบครัวในชีวิตประจำวันได้
- 2 วางแผนและจัดทำบันทึกรายรับ - รายจ่ายของตนเอง
- 3 เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการจัดทำรายรับ - รายจ่ายประจำวันของตนเอง

สาระการเรียนรู้

การวางแผนการใช้จ่ายเงินของตนเอง ตามหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงประโยชน์

การบูรณาการกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1 ความพอประมาณ

นักเรียนรู้สภาพรายรับ-รายจ่ายของตนเองเพื่อจะประมาณตนได้ถูกต้อง

2 ความมีเหตุมีผล

นักเรียนรู้ความจำเป็นในการซื้อสิ่งของและเครื่องบริโภคว่าเหมาะสมกับฐานะของตนเองหรือไม่

3 การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

นักเรียนเห็นความสำคัญของการออมทำให้ชีวิตมีความสุขในภายหน้า

4 เงื่อนไขความรู้ (รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง)

การทำบันทึกรายรับ-รายจ่ายสามารถลดค่าใช้จ่าย

5 เงื่อนไขคุณธรรม

การประหยัด มีวินัยในการออม มีวินัยในการใช้เงิน

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

- 1 นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับรายรับและรายจ่าย ภายในครอบครัวของนักเรียน โดยใช้คำถามต่อไปนี้
 - การใช้จ่ายสิ่งใดที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว
 - นักเรียนคิดว่าจะทำอย่างไรให้การใช้จ่ายของตนเองและครอบครัวมีความเหมาะสมกับสภาพของตนเอง

ขั้นให้ประสบการณ์

- 1 นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 3 – 5 คน
- 2 ศึกษาตัวอย่างการบันทึกรายรับ - รายจ่าย

- 3 นักเรียนอภิปรายและวิเคราะห์ในประเด็นต่อไปนี้
 - 3.1 รายการที่มีความจำเป็นเรียงจากมากไปหาน้อย
 - 3.2 รูปแบบการบันทึกที่มีความเหมาะสมมากที่สุดเพียงใด
- 4 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานการอภิปรายในกลุ่มของตนเอง
- 5 ตัวแทนนักเรียนในแต่ละกลุ่มนำผลการอภิปรายมานำเสนอหน้าชั้นเรียน
- 6 นักเรียนและครูช่วยกันสรุปรายการที่มีความจำเป็นและเหมาะสมในการดำเนินชีวิต
- 7 นักเรียนจัดทำบันทึกรายรับ – รายจ่ายของตนเองใน 1 สัปดาห์ที่ผ่านมา
- 8 นักเรียนแลกเปลี่ยนบันทึกรายรับ – รายจ่ายของเพื่อนในกลุ่มเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง
- 9 นักเรียนร่วมกันอภิปรายประโยชน์และความจำเป็นของรายการในบันทึกรายรับ – รายจ่ายของเพื่อนในกลุ่ม
- 10 นักเรียนจัดทำบันทึกรายรับ – รายจ่ายของตนเองโดยคำนึงถึงประโยชน์และความมีเหตุผลในการใช้จ่าย
- 11 ให้นักเรียนจัดทำบันทึกรายรับ-รายจ่าย เรื่องการบันทึกรายรับ-รายจ่ายเพื่อเป็นองค์ความรู้กับนักเรียนนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นสรุป

นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความจำเป็นในการจัดทำแบบบันทึกรายรับ- รายจ่ายในชีวิตประจำวันตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

สื่อ

1. ตัวอย่างการบันทึกรายรับ – รายจ่าย
2. แบบบันทึกรายรับ – รายจ่าย
3. ใบความรู้เรื่องการทำบันทึกรายรับ-รายจ่าย

แหล่งการเรียนรู้

องค์กรในชุมชน เช่น สหกรณ์ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มทอผ้า ฯลฯ

การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล

- 2 สังเกตความสนใจในการร่วมกิจกรรม การอภิปราย หรือถาม - ตอบ
- 3 ตรวจสอบบันทึก

เครื่องมือวัด

- 1 แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน
2. แบบตรวจการบันทึก

3. เกณฑ์การวัด

11 – 12	คะแนน	อยู่ในเกณฑ์	ดี
9 – 10	คะแนน	”	พอใช้
ต่ำกว่า 8	คะแนน	”	ปรับปรุง

ได้ระดับพอใช้ขึ้นไปถือว่า ผ่าน

ตัวอย่าง

แบบบันทึกรายรับ-รายจ่าย

ประกอบแผนการสอนที่ 3 เรื่อง รับ-จ่ายอย่างรู้ค่าพาชีวิตให้พอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ชื่อ เด็กหญิงออมทรัพย์ พอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

แบบบันทึกรายรับ – รายจ่ายของเด็กหญิงออมทรัพย์ พอเพียง

วัน/เดือน/ปี	รายการ	รายรับ (บาท)	รายจ่าย (บาท)	เหลือเงิน (บาท)
16 ต.ค.49	แม่ให้ค่าอาหารกลางวัน	50	-	50
16 ต.ค.49	จ่ายค่าอาหารกลางวัน	-	25	25
17 ต.ค.49	แม่ให้เงิน	100	-	125
17 ต.ค.49	จ่ายค่านั่งโต๊ะเรียน	-	120	5
18 ต.ค.49	ขายผลไม้	250	-	255
18 ต.ค.49	ซื้ออุปกรณ์การเขียน	-	200	55

ตัดค่านี้นั้นเหลือเงิน 55 บาท

ฉันจะนำเงินจำนวนนี้ไป หยอดกระปุกออมสิน

เพราะจะนำไปใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็นอื่น ๆ

แบบบันทึกรายรับ-รายจ่าย
ประกอบแผนการสอนที่ 3 เรื่อง รับ-จ่ายอย่างรู้ค่าพาชีวิตให้พอเพียง
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

แบบบันทึกรายรับ – รายจ่ายของเด็กชายอมสิน พอเพียง

วัน/เดือน/ปี	รายการ	รายรับ (บาท)	รายจ่าย (บาท)	เหลือเงิน (บาท)
15 ต.ค.49	รับเงินจากคุณพ่อ	1,000	-	1,000
15 ต.ค.49	จ่ายซื้อรองเท้า	-	800	200
16 ต.ค.49	ขายเศษเหล็ก	1,500	-	1,700
16 ต.ค.49	จ่ายซื้อ CD เกม	-	500	1,200
17 ต.ค.49	ขายผลไม้	500	-	1,700
17 ต.ค.49	จ่ายซื้อเครื่องเล่นหูฟัง	-	1500	200
18 ต.ค.49	รับเงินจากแม่	1,500	-	1,700
18 ต.ค.49	ซื้อชุดนักเรียน	-	800	900
19 ต.ค.49	ขายผลไม้	600	-	1,500
19 ต.ค.49	ซื้อชุดเครื่องเขียน	-	350	1,150

ตัดค่านี้นั้นเหลือเงิน 1,150 บาท

ฉันจะนำเงินจำนวนนี้ไปฝากธนาคาร

เพราะเป็นการสะสมเงินไว้เป็นทุนการศึกษา

แบบสังเกตพฤติกรรม

ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องรับ-จ่ายอย่างรู้ค่าพาชีวิตให้พอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ชื่อกลุ่ม..... ปีการศึกษา.....

คำชี้แจง : ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมแล้วสรุปผลการประเมินการสังเกตดังนี้

รายการ	ระดับคุณภาพ		
	3	2	1
<p>1. การอภิปราย</p> <p>1.1) อภิปรายครบทุกประเด็น บันทึก และสรุปได้อย่างเป็นระบบ (3)</p> <p>1.2) อภิปรายครบทุกประเด็น สรุปไม่ชัดเจน (2)</p> <p>1.3) อภิปรายไม่ครบทุกประเด็น สรุปไม่ชัดเจน (1)</p> <p>2. การถาม – ตอบ</p> <p>ถาม – ตอบได้ถูกต้อง (3)</p> <p>ถาม – ตอบได้แต่ไม่ขยายความ (2)</p> <p>ถาม – ตอบไม่ตรงประเด็น (1)</p> <p>3. นำเสนอผลงาน</p> <p>3.1) นำเสนอได้อย่างสนใจ มีเนื้อหาสาระครบถ้วน (3)</p> <p>3.2) นำเสนอผลงานได้บางส่วน ไม่ครอบคลุม (2)</p> <p>3.3) นำเสนอผลงานได้น้อย (1)</p> <p>4. การร่วมกิจกรรมกลุ่ม</p> <p>4.1) มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่มทุกขั้นตอน (3)</p> <p>4.2) มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่มได้บางส่วน (2)</p> <p>4.3) มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่มน้อย (1)</p>			

ระดับคุณภาพ

3 = ดี , 2 = พอใช้ , 1 = ปรับปรุง

สรุปผลการประเมินการสังเกต

ดี 11 – 12 คะแนน พอใช้ 9–10 คะแนน ปรับปรุง ต่ำกว่า 8 คะแนน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

แบบตรวจการบันทึก

ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องรับ-จ่ายอย่างรู้ค่าพาชีวิตให้พอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ชื่อกลุ่ม..... ปีการศึกษา.....

คำชี้แจง: ให้กรอกแบบตรวจผลงานตามรายการประเมิน ดังนี้

รายการ	ระดับคุณภาพ		
	3	2	1
<p>1. การจัดทำแบบบันทึก</p> <p>1.1)แบบบันทึกรายรับ-รายจ่าย มีรายละเอียด หัวข้อครบถ้วน มีการระบุเวลา รายการ จำนวนเงินในการรับจ่ายถูกต้อง (3)</p> <p>1.2)แบบบันทึกรายรับ-รายจ่าย ไม่มีหัวข้อ การรับ-จ่าย ระบุจำนวนเงินถูกต้องเป็น บางส่วน (2)</p> <p>1.3)แบบบันทึกรายรับ-รายจ่าย มีรายการ ระบุเวลาไม่ครบถ้วน จำนวนเงินถูกต้องเป็น บางส่วน (1)</p>			

ระดับคุณภาพ

3 = ดี , 2 = พอใช้ , 1 = ปรับปรุง

สรุปผลการตรวจผลงาน

ดี 8-9 คะแนน พอใช้ 6-7 คะแนน ปรับปรุง ต่ำกว่า 5 คะแนน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 : เรื่องภูมิปัญญาภูมิปัญญาคุณค่าภูมิปัญญาและยกย่อง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สำรวจ/บันทึกประเภทบุคคลที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนของตนเอง
2. จำแนกประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่างๆ
3. เห็นคุณค่าและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง
4. มีส่วนร่วมในการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้เป็นมรดกของชาติ

สาระการเรียนรู้

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน

การบูรณาการกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1 ความพอประมาณ

สำรวจและศึกษานำวิธีการทำงานของภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

2 ความมีเหตุมีผล

การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นประโยชน์ต่อตนเองและชุมชน

3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

สร้างรายได้ให้กับตนเอง ครอบครัวและชุมชน โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

2 เจื้อนใจความรู้ (รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง)

ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาในท้องถิ่น เช่น ด้านศิลปกรรม วัฒนธรรม ประเพณี วรรณกรรม ฯลฯ

5 เจื้อนใจคุณธรรม

ความสามัคคี เป็นผู้ให้และผู้รับที่ดี

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. นำชิ้นงาน ผลิตภัณฑ์ของครภูมิปัญญาท้องถิ่นสาขาต่าง ๆ มาให้นักเรียนดูและร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานในเรื่องต่อไปนี้
 1. ผลิตภัณฑ์ที่นำมาให้ดูนั้นผลิตจากวัสดุประเภทใด
 2. ผลิตภัณฑ์เหล่านั้นมีประโยชน์อย่างไร
 3. นักเรียนยกตัวอย่างผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญา ที่อยู่ในชุมชนของนักเรียน
2. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปถึงประโยชน์ของผลงานนั้น
3. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้นักเรียนทราบ

ขั้นให้ประสบการณ์

1. ให้นักเรียนศึกษาประวัติและผลงานของครุภูมิปัญญาไทย
2. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3-5 คน ให้แต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ เรื่องภูมิปัญญาไทย แล้วรวมอภิปรายนำมาเขียนสรุปในประเด็นต่อไปนี้

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึงอะไร

ภูมิปัญญาไทยจำแนกเป็นสาขาใดบ้าง

3. ให้ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลงาน
4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้เรื่องวางแผนการทำโครงการแล้วทำโครงการสำรวจภูมิปัญญาในท้องถิ่น โดยการสำรวจนอกเวลาเรียน แล้วนำผลกลับมาทำรายงานส่งครูครั้งต่อไป

ขั้นสรุป

1. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น และสรุปในเรื่องของภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยครูช่วยเพิ่มเติมข้อคิดเห็นในประเด็นที่ร่วมกันแสดงความคิดเห็น

สื่อ

1. ภาพสินค้า/ผลิตภัณฑ์ในชุมชน
2. แบบสำรวจ
3. แบบประเมินโครงการนักเรียน

แหล่งการเรียนรู้

ผลิตภัณฑ์ในชุมชน

การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล

1. การสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. การตรวจโครงการนักเรียน

เครื่องมือวัด

1. แบบสังเกต
2. แบบตรวจผลงานโครงการ

เกณฑ์การวัด

11 – 12	คะแนน	อยู่ในเกณฑ์	ดี
9 – 10	คะแนน	”	พอใช้
ต่ำกว่า 8	คะแนน	”	ปรับปรุง

ได้ระดับพอใช้ขึ้นไปถือว่า ผ่าน

กิจกรรมเสนอแนะ

มอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำโครงการสำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน ส่งในครั้งต่อไป

ภาคผนวก ใบความรู้ความหมายและขอบข่ายภูมิปัญญาไทย

ใบความรู้ที่ 1

เรื่อง ความหมายและขอบข่ายภูมิปัญญาไทย

ประกอบการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติและผลงานบุคคลสำคัญในท้องถิ่น

ความหมายและขอบข่ายภูมิปัญญาไทย

ภูมิปัญญาไทย หมายถึง องค์ความรู้ความสามารถและทักษะของคนไทยอันเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ เลือกรสร ปรุงแต่ง พัฒนาและถ่ายทอด สืบต่อกันมาเพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาชีวิตของคนไทยให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับยุคสมัย

ภูมิปัญญาไทย มีลักษณะเป็นองค์รวม และมีคุณค่าทางวัฒนธรรม เกิดขึ้นในวิถีชีวิตไทยซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นอาจเป็นที่มาขององค์ความรู้ที่งอกงามขึ้นมาใหม่ที่จะช่วยในการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การจัดการ และการปรับตัวในการดำเนินวิถีชีวิตของคนไทย ลักษณะองค์รวมของภูมิปัญญามีความเด่นชัดในหลายด้าน เช่น

1. ด้านเกษตรกรรม ได้แก่ ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะและเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนามาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งสามารถพึ่งพาตนเอง ในสถานการณ์ต่างๆ ได้เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหการเกษตรด้านการตลาด การแก้ปัญหาด้านการผลิต และการรู้จักปรับใช้เทคโนโลยี ที่เหมาะสมกับการเกษตร เป็นต้น

2. ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม ได้แก่ การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิตเพื่อการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัด และเป็นธรรม อันเป็นขบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ ตลอดทั้งการผลิตและการจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มของกลุ่มโรงงานยางพารา กลุ่มโรงสี กลุ่มหัตถกรรม เป็นต้น

3. ด้านการแพทย์แผนไทย ได้แก่ ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพของคนในชุมชนโดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้ เช่น ยาจากสมุนไพรอันมีอยู่หลากหลายการนวดแผนโบราณ การดูแลรักษา และสุขภาพแบบพื้นบ้าน เป็นต้น

4. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งการอนุรักษ์ การพัฒนา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน เช่น การบวชป่า การสืบชะตาแม่น้ำ การทำแนวปะการังเทียม การอนุรักษ์ป่าชายเลน การจัดการป่าต้นน้ำและป่าชุมชน เป็นต้น

5. ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน ได้แก่ ความสามารถในด้านการสะสมและบริหารกองทุนและสวัสดิการชุมชนทั้งที่เป็นเงินตราและโภคทรัพย์เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงให้แก่ชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในกลุ่ม เช่น การจัดการกองทุนของชุมชนในรูปของสหกรณ์ออมทรัพย์ รวมถึงความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรม โดยการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการรักษายาบาลของชุมชน และการจัดระบบสวัสดิการบริการชุมชน

6. ด้านศิลปกรรม ได้แก่ ความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านศิลปะสาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม นาฏศิลป์ ดนตรี ทัศนศิลป์ กวีศิลป์ การละเล่นพื้นบ้าน และนันทนาการ

7. **ด้านภาษาและวรรณกรรม** ได้แก่ ความสามารถในการอนุรักษ์และสร้างสรรค์ผลงานด้านภาษา คือ ภาษาถิ่น ภาษาไทยในภูมิภาคต่าง ๆ รวมถึงด้านวรรณกรรมท้องถิ่นละครจัดทำสารนิพนธ์ภาษาถิ่น การปริวรรตหนังสือโบราณ การฟื้นฟูการเรียนการสอนภาษาถิ่นของท้องถิ่นต่าง ๆ

8. **ด้านปรัชญา ศาสนา และประเพณี** ได้แก่ ความสามารถประยุกต์ และปรับใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนา ปรัชญา ความเชื่อและประเพณีที่มีคุณค่าให้เหมาะสมต่อบริบททางเศรษฐกิจ สังคม เช่น การถ่ายทอดวรรณกรรม คำสอน การบวชป่า การประยุกต์ประเพณีบุญประเพณีประเพณีต่าง ๆ

9. **ด้านโภชนาการ** ได้แก่ ความสามารถในการเลือกสรร ประดิษฐ์และปรุงแต่งอาหารและยาได้เหมาะสมกับความต้องการของร่างกายในสถานการณ์ต่างๆ ตลอดจนผลิตเป็นสินค้าและบริการส่งออกที่ได้รับความนิยมแพร่หลาย รวมถึงการขยายคุณค่าเพิ่มของทรัพยากร

ครุภูมิปัญญา

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้จัดทำนิยามความหมายของครุภูมิปัญญาและครุภูมิปัญญาไทยไว้ดังนี้

ครุภูมิปัญญา หมายถึง บุคคลผู้ทรงภูมิปัญญาด้านหนึ่งด้านใด เป็นผู้สร้างสรรค์และสืบสานภูมิปัญญาดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่อง จนเป็นที่ยอมรับของสังคมและชุมชนและได้รับการยกย่องให้เป็น “ ครุภูมิปัญญาไทย ” เพื่อทำหน้าที่ถ่ายทอดภูมิปัญญาในการจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยตามนัยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

ที่มา: จากหนังสือครุภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ 5 ภาคกลางและภาคตะวันออก

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2549

แบบสังเกตพฤติกรรม

ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องภูมิปัญญาภูมิคุณค่า อนุรักษ์และยกย่อง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ชื่อกลุ่ม..... ปีการศึกษา.....

คำชี้แจง : ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม แล้วสรุปผลการประเมินการสังเกต ดังนี้

รายการ	ระดับคุณภาพ		
	3	2	1
<p>1. การอภิปราย</p> <p>1.1) อภิปรายครบทุกประเด็น บันทึก และสรุปได้อย่างเป็นระบบ (3)</p> <p>1.2) อภิปรายครบทุกประเด็น สรุปไม่ชัดเจน (2)</p> <p>1.3) อภิปรายไม่ครบทุกประเด็น สรุปไม่ชัดเจน (1)</p> <p>2. นำเสนอผลงาน</p> <p>2.1) นำเสนอได้อย่างสนใจ มีเนื้อหาสาระครบถ้วน (3)</p> <p>2.2) นำเสนอผลงานได้บางส่วน ไม่ครอบคลุม (2)</p> <p>2.3) นำเสนอผลงานได้น้อย (1)</p> <p>3. การร่วมกิจกรรมกลุ่ม</p> <p>3.1) มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่มทุกขั้นตอน (3)</p> <p>3.2) มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่มได้บางส่วน (2)</p> <p>3.3) มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่มน้อย (1)</p>			

ระดับคุณภาพ

3 = ดี , 2 = พอใช้ , 1 = ปรับปรุง

สรุปผลการประเมินการสังเกต

ดี 11 – 12 คะแนน
 พอใช้ 9–10 คะแนน
 ปรับปรุง ต่ำกว่า 8 คะแนน
 ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)
/...../.....

ใบความรู้ เรื่อง การจัดทำโครงการ

โครงการเป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียน ค้นคว้าและลงมือปฏิบัติด้วยตนเองตามความสนใจโดยอาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หรือกระบวนการวิจัยในการศึกษาหาคำตอบซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาทักษะการคิด โดยมีผู้สอนเป็นที่ปรึกษา แนะนำให้ผู้เรียนทำด้วยความสนุกสนานเป็นธรรมชาติ

ผู้เรียนได้อะไรจากการทำโครงการ

- เลือกประเด็นเอง ผู้เรียนได้เลือกเรื่อง ประเด็นที่ต้องการจะศึกษาด้วยตนเอง
- หาวิธีการด้วยตนเอง ผู้เรียนเลือกและหาวิธีการตลอดจนแหล่งข้อมูลที่หลากหลายด้วยตนเอง
- ปฏิบัติด้วยตนเอง ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ(เรียนรู้)ด้วยตนเอง
- บูรณาการตามสภาพจริง ผู้เรียนได้บูรณาการทักษะ ประสบการณ์ความรู้ สิ่งแวดล้อมรอบตัวตามสภาพจริง
- สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนเป็นผู้สรุปและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
- แลกเปลี่ยนกับผู้อื่น ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนการเรียนรู้กับผู้อื่น
- นำไปใช้ได้จริง ผู้เรียนได้นำความรู้ไปใช้จริง

ประเภทของโครงการ

1. โครงการประเภทสำรวจ รวบรวมข้อมูล

โครงการประเภทนี้ ผู้เรียนสำรวจและรวบรวมข้อมูลแล้วนำข้อมูลเหล่านั้น มาจำแนกเป็นหมวดหมู่และนำเสนอเพื่อให้เห็นลักษณะหรือความสัมพันธ์ในเรื่องที่ต้องการศึกษา เช่น การศึกษาวงจรชีวิตของสัตว์ชนิดใดชนิดหนึ่ง

2. โครงการประเภททดลอง

โครงการประเภทนี้ ผู้เรียนต้องกำหนดปัญหา ตั้งจุดประสงค์หรือสมมุติฐาน ออกแบบการทดลอง ดำเนินการทดลองรวบรวมข้อมูล แปรผล และสรุปผลการทดลอง เพื่อศึกษาผลของตัวแปรหนึ่งที่มีต่อตัวแปรอีกตัวหนึ่งที่ต้องการศึกษาโดยควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจมีผลต่อตัวแปรที่ต้องการศึกษา เช่น น้ำประปาไหนถูกใจพลูค่า

3. โครงการประเภทพัฒนาหรือประดิษฐ์

โครงการประเภทนี้ จะใช้กระบวนการทางเทคโนโลยีมาประดิษฐ์สิ่งของใหม่ หรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงของเดิมให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น เพื่อประโยชน์ใช้สอย เช่น ประดิษฐ์เครื่องแกะเปลือกทุเรียน

4. โครงการประเภททฤษฎี

โครงการประเภทนี้ นำเสนอทฤษฎี หลักการ หรือแนวคิดใหม่ที่ถูกจัดทำโครงการได้ตั้งกติกากำหนดข้อตกลงขึ้นมาเองหรือเป็นการจัดทำโดยการขยายทฤษฎีหรือแนวคิดเดิม เช่น โครงการทฤษฎีของจำนวนเฉพาะ

ขั้นตอนการจัดทำโครงการ

1. การคิดและเลือกหัวเรื่อง
 - 1.1. คิดและเลือกหัวเรื่องของโครงการ
 - 1.2. หัวเรื่องมาจากเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวของตนเอง
 - 1.3. หัวเรื่องมีความหมายเฉพาะเจาะจง ชัดเจนสามารถสื่อความได้ถึงเนื้อหาของโครงการ
2. การวางแผนงาน
 - 2.1. เตรียมการทำอะไรก่อน – หลัง
 - 2.2. กำหนดหัวข้อเค้าโครงของโครงการ
 - 2.2.1 ชื่อโครงการ
 - 2.2.2 ที่มาและความสำคัญ
 - 2.2.3 วัตถุประสงค์
 - 2.2.4 สมมุติฐาน
 - 2.2.5 ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง
 - 2.2.6 ขอบเขตของการศึกษา
 - 2.2.7 การดำเนินการศึกษาและผลการศึกษา
 - 2.2.8 สรุปและอภิปราย
 - 2.2.9 ประโยชน์ที่ได้รับ
 - 2.2.10 ข้อเสนอแนะ
3. การดำเนินงาน

ปฏิบัติตามขั้นตอนโดยครูที่ปรึกษาคอยให้คำแนะนำและติดตามผลทุกระยะ
4. การเขียนรายงาน
 - 4.1. เขียนอธิบายผลที่เกิดขึ้น โดยสื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ
 - 4.1.1 แนวคิด
 - 4.1.2 วิธีการดำเนินงาน
 - 4.1.3 ผลที่ได้รับ
 - 4.1.4 ข้อสรุป
 - 4.1.5 ข้อเสนอแนะ
5. การนำเสนอผลงาน
 - 5.1. จัดทำเป็นเอกสาร
 - 5.2. จัดนิทรรศการ
 - 5.3. นำเสนอโดย วิดิทัศน์ สไลด์ประกอบการนำเสนอ
 - 5.4. รายงานด้วยวาจา
 - 5.5. นำเสนอโดยใช้คอมพิวเตอร์

แบบตรวจผลงานโครงการ

ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องภูมิปัญญาที่มีค่า อนุรักษ์และยกย่อง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ชื่อกลุ่ม..... ปีการศึกษา.....

คำชี้แจง : ผู้สอนตรวจผลงานของนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรม แล้วสรุปผลการประเมินการสังเกต ดังนี้

รายการ	ระดับคุณภาพ		
	3	2	1
<p>1. การวางแผนงาน</p> <p>1.1) วางแผนงานอย่างเป็นระบบ ทำงานตามขั้นตอนถูกต้อง (3)</p> <p>1.2) วางแผนงานอย่างเป็นระบบ ไม่ทำงานตามขั้นตอน (2)</p> <p>1.3) วางแผนงานอย่างไม่เป็นระบบ (1)</p> <p>2. ผลสำเร็จของงาน</p> <p>2.1) รูปแบบ รูปเล่มโครงการ ถูกต้องสวยงาม (3)</p> <p>2.2) รูปแบบ รูปเล่มโครงการ ถูกต้องไม่สวยงาม (2)</p> <p>2.3)รูปแบบ รูปเล่มโครงการ ไม่ถูกต้อง (1)</p> <p>3. ความรู้ที่ค้นพบจากการทำโครงการ</p> <p>3.1) ความรู้ที่ค้นพบ เป็นความรู้ที่ใหม่ น่าสนใจ สรุปองค์ความรู้ได้ครบถ้วน(3)</p> <p>3.2)ความรู้ที่ค้นพบ เป็นความรู้ที่ใหม่ น่าสนใจ สรุปองค์ความรู้ไม่ครบถ้วน(2)</p> <p>3.3)ความรู้ที่ค้นพบ เป็นความรู้ที่ไม่น่าสนใจ สรุปองค์ความรู้ไม่ครบถ้วน(1)</p>			

ระดับคุณภาพ

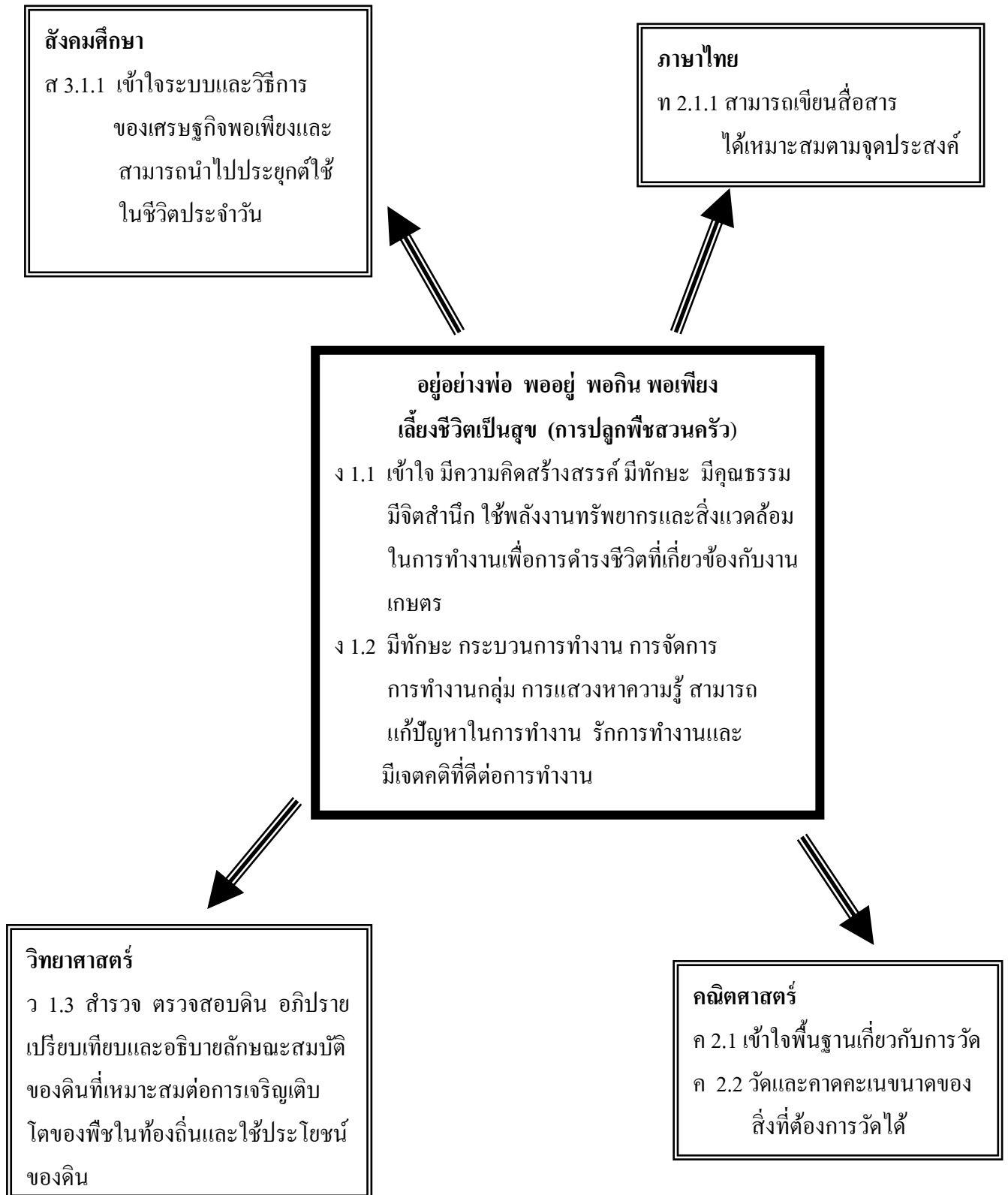
3 = ดี , 2 = พอใช้ , 1 = ปรับปรุง

สรุปผลการประเมินการสังเกต

ดี 11 – 12 คะแนน
 พอใช้ 9–10 คะแนน
 ปรับปรุง ต่ำกว่า 8 คะแนน
 ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)
/...../.....

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง อยู่อย่างพอ พออยู่ พอกิน พอเพียง เลี้ยงชีวิตเป็นสุข

แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ

เรื่อง อยู่อย่างพอ พออยู่ พอกิน พอเพียง เลี้ยงชีวิตเป็นสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้

ปลูกผักสวนครัวตามฤดูกาลได้

สาระการเรียนรู้

1. ลักษณะและสภาพของดินที่ใช้ปลูกผักสวนครัว
2. ชนิดของผักที่ควรปลูกตามฤดูกาล
3. การเตรียมแปลง / อุปกรณ์ในการปลูก
4. ปลูกผักสวนครัว และบำรุงรักษา

การบูรณาการกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความพอประมาณ

นักเรียนได้สำรวจการปลูกพืชสวนครัวในท้องถิ่นของตนเองและตรวจสอบการปลูกผักสวนครัวของตนเอง

2. ความมีเหตุมีผล

นักเรียนมีความตระหนักว่าการปลูกผักสวนครัวมีประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว

3. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

นักเรียนได้บริโภคผักที่ปลอดสารพิษ

นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

นักเรียนสามารถนำผลผลิตบางส่วนไปจำหน่ายและมีรายได้ของตนเองและครอบครัว

4. เงื่อนไขความรู้

- 4.1 ชนิดของดินที่เพาะปลูก
- 4.2 การเตรียมแปลง/อุปกรณ์ในการปลูก
- 4.3 การดูแล ให้น้ำ กำจัดวัชพืช

5. เงื่อนไขคุณธรรม

ความรับผิดชอบ การพึ่งตนเอง ความขยันอดทนในการทำงาน

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. นำพืชผักสวนครัวที่สามารถปลูกได้ในท้องถิ่นตามฤดูกาล เช่น ผักบุ้ง ผักคะน้า ผักกวางตุ้ง ฯลฯ มาให้ นักเรียนดูแล้วสนทนากับนักเรียนดังนี้
 - 1.1 นักเรียนทราบหรือไม่ว่าผักที่ครูยกตัวอย่างมานี้มีประโยชน์อย่างไร
 - 1.2 การปลูกผักสวนครัวมีประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัวอย่างไร

- 1.3 นักเรียนเคยมีประสบการณ์ในการปลูกผักหรือไม่ แล้วลุ่มให้นักเรียนมาเล่าประสบการณ์

ขั้นให้ประสบการณ์

- 1 ให้นักเรียนดู วิดีทัศน์หรือภาพเกี่ยวกับการปลูกผักแล้วร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้ตามความเข้าใจของนักเรียน โดยเขียนสรุปในสมุดของตนเอง
- 2 ครูแนะนำเครื่องมือและวัสดุที่ใช้ในการปลูกผักสวนครัวพร้อมทั้งสาธิตวิธีใช้เครื่องมือที่ถูกต้อง
- 3 สาธิตวิธีเตรียมดินเพื่อเพาะปลูก โดยให้นักเรียนสังเกตชนิดของแปลง การเตรียมดินในภาชนะอื่น เช่น กระถาง กะบะ
- 4 ให้นักเรียนรวมกลุ่มละ 5 คน แต่ละกลุ่มศึกษาข้อมูลและประชุมวางแผนการปลูกผักสวนครัวตามที่กลุ่ม สนใจ ในหัวข้อต่อไปนี้
 - 1.1 ชนิดของผักที่ปลูก เหตุผลที่เลือก
 - 2.2 เลือกวิธีปลูกผักตามสภาพความพร้อมของตนเองหรือกลุ่ม
 - 3.3 กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการตั้งแต่เริ่มปลูกจนถึงเก็บเกี่ยว
 - 4.4 ปฏิบัติโดยการเตรียมแปลง / อุปกรณ์ในการที่ใช้ปลูก
 - 5.5 ดำเนินการตามแผนงาน
- 5 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่ร่วมกันประชุมมาวางแผนไปใส่ในแบบฟอร์ม โครงการแล้วส่งให้ครูตรวจความเหมาะสมของกิจกรรมกับศักยภาพของนักเรียน
- 6 นักเรียนแต่ละกลุ่มดำเนินการตามแผน แล้วจดบันทึกผลการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ ตามแผนปฏิทินที่กำหนดไว้ พร้อมระบุปัญหาและอุปสรรค
- 7 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่จดบันทึกมาประชุมร่วมกันและหาแนวทางแก้ไข
- 8 นำผลที่ได้จากการดำเนินกิจกรรมมาปรับปรุงและพัฒนาการทำงานให้ดียิ่งขึ้น
- 9 แต่ละกลุ่มจัดทำเอกสารรายงานผลการปฏิบัติงาน

ขั้นสรุป

- 1 นักเรียนและครูร่วมกันสรุปผลการดำเนินงานดังนี้
 - 1.1 นักเรียนรู้ความสามารถของตนเองในการทำงาน
 - 1.2 นักเรียนเกิดความตระหนักและเห็นประโยชน์ของการทำงานร่วมกัน การใช้เวลาว่างให้เกิด ประโยชน์ ความรับผิดชอบในการทำงาน
 - 1.3 นักเรียนมีหลักคิดในการทำงาน การศึกษาข้อมูลก่อนที่จะปฏิบัติ การพึ่งพาตนเอง และช่วยเหลือผู้อื่น
 - 1.4 นักเรียนสามารถลดรายจ่ายของครอบครัวและมีชีวิตความเป็นอยู่อย่างพอกับความพอเพียง และสามารถทำให้ครอบครัวมีความสุข

สื่อการเรียนการสอน

1. วัสดุทัศน หรือภาพเกี่ยวกับการเกษตร การปลูกพืชผักสวนครัว
2. เครื่องมืออุปกรณ์ ที่ใช้ปลูกพืชผักสวนครัว
3. แบบฟอร์มการเขียน โครงการ

การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล

1. การสังเกตการพฤติกรรมของผู้เรียน
2. การตรวจผลงาน

เครื่องมือวัด

1. แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน
2. แบบตรวจผลงาน

เกณฑ์การวัด

นักเรียน ได้คะแนนร้อยละ 80

แบบสังเกตพฤติกรรม

ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง อยู่อย่างพอ พออยู่ พอกิน พอเพียง เลี้ยงชีวิตเป็นสุข ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4

ชื่อกลุ่ม..... ปีการศึกษา.....

คำชี้แจง : ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม แล้วสรุปผลการประเมินการสังเกต
ดังนี้

รายการ	ระดับคุณภาพ		
	3	2	1
<p>1. การอภิปราย</p> <p>1.1) อภิปรายครบทุกประเด็น บันทึก และสรุปได้อย่างเป็นระบบ (3)</p> <p>1.2) อภิปรายครบทุกประเด็น สรุปไม่ชัดเจน (2)</p> <p>1.3) อภิปรายไม่ครบทุกประเด็น สรุปไม่ชัดเจน (1)</p> <p>2. นำเสนอผลงาน</p> <p>2.1) นำเสนอได้อย่างสนใจ มีเนื้อหาสาระครบถ้วน (3)</p> <p>2.2) นำเสนอผลงานได้บางส่วน ไม่ครอบคลุม (2)</p> <p>2.3) นำเสนอผลงานได้น้อย (1)</p> <p>3. การร่วมกิจกรรมกลุ่ม</p> <p>3.1) มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่มทุกขั้นตอน (3)</p> <p>3.2) มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่มได้บางส่วน (2)</p> <p>3.3) มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่มน้อย (1)</p>			

ระดับคุณภาพ

3 = ดี , 2 = พอใช้ , 1 = ปรับปรุง

สรุปผลการประเมินการสังเกต

ดี 11 – 12 คะแนน พอใช้ 9–10 คะแนน ปรับปรุง ต่ำกว่า 8 คะแนน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

แบบประเมินโครงการ

กลุ่มที่.....สมาชิก

1.....2.....

3.....4.....

5.....

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

ที่	รายการพฤติกรรม	คุณภาพการปฏิบัติงาน			ไม่ปฏิบัติ/ ปรับปรุง
		ดี	ปานกลาง	พอใช้	
1	มีกำหนดจุดมุ่งหมาย				
2	มีการวางแผนและวิเคราะห์โครงการ				
3	การเตรียมวัสดุ/อุปกรณ์พร้อม เหมาะสมก่อนปฏิบัติงาน				
4	สมาชิกทุกคนมีหน้าที่และปฏิบัติตามหน้าที่				
5	การปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนด				
6	ขณะปฏิบัติงานมีการปรึกษาและให้ความช่วยเหลือกัน				
7	มีการประเมินผลระหว่างปฏิบัติงานและปรับปรุงแก้ไขงาน				
8	ผลสำเร็จทันกำหนดเวลา				
9	ผลงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์				
10	ผลงานสำเร็จด้วยความประณีตและมีคุณภาพ				

เกณฑ์การให้คะแนน

พฤติกรรมหรือผลงานที่ชัดเจน ถือว่า ดีมาก ให้ 3 คะแนน

พฤติกรรมหรือผลงานเทียบเท่าทั่วไป ถือว่า ปานกลาง ให้ 2 คะแนน

พฤติกรรมหรือผลงานต่ำกว่าคนทั่วไป ถือว่า พอใช้ ให้ 1 คะแนน

ไม่ปฏิบัติ ถือว่า ต้องปรับปรุง ให้ 0

ได้คะแนน

คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน

ระดับคุณภาพ

21-30

ดี

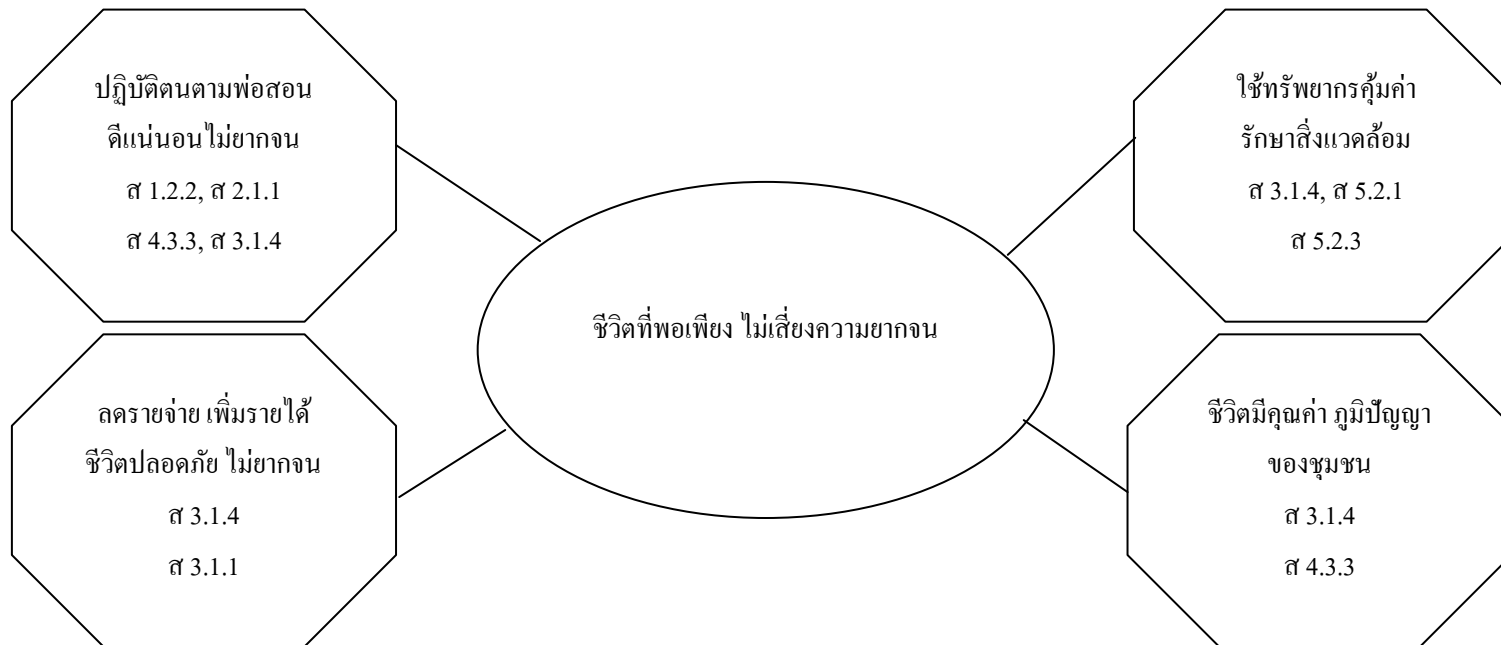
11-20

พอใช้

0-10

ปรับปรุง

ผังมโนทัศน์ หน่วยการเรียนรู้ เศรษฐกิจ พอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ชื่อหน่วยการเรียนรู้ “ชีวิตที่พอเพียง ไม่เสี่ยงความยากจน”

หน่วยการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

“ชีวิตที่พอเพียงไม่เสียความยากจน”

1. **ชื่อหน่วย** ชีวิตที่พอเพียงไม่เสียความยากจน
2. **กลุ่มสาระ** สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
3. **วิเคราะห์ความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้**
 - ศ. 1.2.2 เห็นคุณค่าการทำความดีของบุคคลสำคัญ และเสนอเป็นแนวทางการประพฤติปฏิบัติของตนเอง กลุ่มเพื่อน และสังคมโลก เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
 - ศ. 2.1.1 ภูมิใจและชื่นชมในความเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย
 - ศ. 3.1.4 เข้าใจระบบและวิธีการของเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
 - ศ. 4.3.3 รู้และเข้าใจประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ชาติไทยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน จนเกิดความภูมิใจ พร้อมทั้งนำไปเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต
 - ศ. 5.1.1 เข้าใจมิติสัมพันธ์เชิงทำเลที่ตั้ง ลักษณะทางกายภาพและกระบวนการของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติทำให้เกิดลักษณะกิจกรรมและปรากฏในท้องถิ่น
 - ศ. 5.2.3 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม ตระหนักถึงผลจากการกระทำของมนุษย์ที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ดำเนินชีวิตตามแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีส่วนร่วมแก้ปัญหาและส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

4. คำอธิบายหน่วยการเรียนรู้

ศึกษาและปฏิบัติตนตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง การใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล ในชุมชน สภาพรายรับ-รายจ่าย ของครอบครัว นำเศรษฐกิจพอเพียงมาลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ให้ครอบครัว การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน โดยการสืบค้น การแลกเปลี่ยน การสำรวจ การวิเคราะห์ การฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เห็นความสำคัญ เกิดความรู้ความเข้าใจ และดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

5. แผนการจัดการเรียนรู้

- 5.1 ปฏิบัติตนตามพอสอน เน้นอนไม่ยากจน
- 5.2 ทรัพยากรมีคุณค่า รักษาสิ่งแวดล้อมให้สมดุล
- 5.3 ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ ไม่ต้องเสียความยากจน
- 5.4 ชีวิตมีคุณค่า ภูมิปัญญาของชุมชน

แผนจัดการเรียนรู้ที่ 1 : เรื่องปฏิบัติตนตามพ่อสอน แน่นอนไม่ยากจน

จุดประสงค์การเรียนรู้

สามารถปฏิบัติตนตามแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงได้

สาระการเรียนรู้

- 1 ความสำคัญตามหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2 การนำแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับตนเองและครอบครัว

การบูรณาการกับหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความพอประมาณ

นักเรียนรู้จักสำรวจสภาพตนเองว่ามีศักยภาพ ความสามารถด้านใด มีเงินและเวลามากแค่ไหนตนเองเป็นใคร อยู่ในภูมิสังคมอย่างไร เพื่อที่จะได้ประมาณตนก่อนที่จะทำอะไรได้ถูกต้อง

2. ความมีเหตุมีผล

รู้ว่าการปฏิบัติตนตามแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ชีวิตมีความสุขและไม่ฟุ้งเฟ้อ

3. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

นักเรียนเห็นความสำคัญและใช้หลักคิดตามเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตรู้ทันต่อความเปลี่ยนแปลง

4. เงื่อนไขความรู้

รู้วิธีปฏิบัติตนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

5. เงื่อนไขคุณธรรม

ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร การประหยัด การออม

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

- 1 ตั้งคำถามกับนักเรียนว่ารู้จักความหมายและความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียงหรือไม่ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี
- 2 สนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานให้กับประชาชนชาวไทย

ขั้นให้ประสบการณ์

- 1 แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆละ 3 คน ศึกษาแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงจากใบความรู้ที่ 1
- 2 สุ่มตัวแทนกลุ่มนักเรียน ออกมาอภิปรายเกี่ยวกับแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

- 3 ชักถาม สนทนา นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาใช้กับตนเองและครอบครัวได้หรือไม่ อย่างไร
- 4 นักเรียนจับคู่คิด และทำใบงานที่ 1

ขั้นสรุป

นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายว่าการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงนั้นทำให้เป็นคนที่มีรู้จักประมาณตน รู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีความซื่อสัตย์ ขยันหมั่นเพียร ประหยัด อุดมสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สื่อการเรียนการสอน

- 1 ใบความรู้เรื่อง แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2 ใบงาน

การวัดผลประเมินผล

วิธีวัดและประเมินผล

- 1 สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน
- 2 ทดสอบความรู้จากใบงาน

เครื่องมือ

- 1 แบบสังเกตพฤติกรรม
- 2 ใบงาน

เกณฑ์การประเมินผล

เกณฑ์การประเมินร้อยละ 60 (จากใบงาน)

กิจกรรมเสนอแนะ

สามารถให้นักเรียนไปศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่ออื่น ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ บทความ โทรทัศน์ ฯลฯ

งานเดี่ยวอิม แต่บางวันก็ไม่อิม ต้อง 2 งานถึงจะอิม แล้วแต่เหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องในช่วงเวลานั้นๆ ความพอประมาณสามารถพิจารณาได้จาก 2 ปัจจัย คือ **ปัจจัยภายใน** พอเหมาะกับความชอบ ศักยภาพและความสามารถของแต่ละคนหรือไม่ และ**ปัจจัยภายนอก** คือพอประมาณกับภูมิสังคม สิ่งแวดล้อม และสถานการณ์ในแต่ละขณะหรือไม่ ในหลักสัปปุริสธรรม 7 สอนไว้ว่า จะสร้างความพอดีให้เกิดขึ้นได้จะต้อง รู้เหตุ รู้ผล รู้ตน รู้ประมาณ รู้กาล รู้ชุมชน รู้บุคคล ความพอประมาณ จึงครอบคลุมความพอเหมาะ พอควรกับทุกๆ เรื่อง

แล้วจะรู้ได้อย่างไรว่าพอประมาณหรือไม่ ก็ต้องรอบรู้ในข้อมูล ปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง มีสติ และคิดพิจารณาอย่างรอบคอบ ซื่อสัตย์ต่อตนเอง ต่อความจริง ต่อหน้าที่ ต่อผู้อื่น ต้องใช้หลักเหตุผลหลักผลในการตัดสินใจ

ยกตัวอย่าง จะดูหนังสือสอบ หรือเตรียมการสอบอย่างไรดีอย่างไร เตรียม 1 ชั่วโมงก่อนสอบพอไหม อย่างเราเรียนมาทั้งเทอม สมุดโน้ตมี 5 เล่ม ต้องใช้เวลาพอประมาณกับสิ่งที่มี ถึงจะสมเหตุสมผล ถ้าใช้เวลาน้อยเกินไป หรือไม่มีความขยันอดทนในการดูหนังสือ ก็ไม่มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี อาจสอบตกได้ กล่าวคือ จะดูหนังสืออย่างไรพอประมาณก็ต้องพอดีกับศักยภาพของที่มีอยู่ ประกอบกับเนื้อหาที่เรียนมา มีเหตุมีผล ดูหนังสือที่เป็นเรื่องหลักสอดคล้องกับวิชาที่เรียน การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีทำอะไร คือดูหนังสือให้สอบผ่านได้ด้วย สุขภาพก็ต้องไม่ทรุดโทรม ไม่ทะเลาะเบาะแว้งหรือเอาเปรียบเพื่อนฝูง ไม่คดโกงในการสอบ เพราะฉะนั้นต้องมีความขยันอดทน ต้องใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของความคิดและการกระทำตลอดเวลา

ยกตัวอย่าง การทานข้าวแบบพอเพียงเป็นอย่างไร คือ ให้อิ่ม**พอประมาณ** เพราะเรารู้ว่า ถ้าอิมมากเกินไป อึดอัด ถ้าอิมน้อยเกินไป ก็ยังหิวอยู่ แต่ว่าอิมอย่างเดียว เป็นเรื่องเพียงแคंपริมาณ ยังไม่พอเพียง ไม่สมดุล ต้องสมดุลด้านคุณภาพด้วย บริโภคอย่างไม่พอเพียง เช่น รับประทานไขมัน มากเกินไป หรือว่าอาจจะบริโภคสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์กับร่างกาย เช่น ยาเสพติด เหล้า บุหรี่ ต่างๆ เพราะฉะนั้นความพอเพียงในการบริโภค ไม่ใช่เฉพาะปริมาณเท่านั้น **คุณภาพด้วย** ถึงจะบอกได้ว่า เราใช้ชีวิตอย่างพอเพียง สมดุลจริงๆ

เงื่อนไขสร้าง**ความพอเพียง**

เงื่อนไขความรู้ คือความรอบรู้ ความรอบคอบและระมัดระวัง ในการนำเอาหลักวิชาการมาใช้ กล่าวคือ จะเอาหลักวิชาการมาใช้ ต้องรู้จริง รอบรู้ ไม่เอามาทดลองใช้อย่างงูๆ ปลาๆ เพราะจะมีโอกาสพลาดสูง ถ้ารู้จริงแต่ไม่รอบคอบ ก็ไม่ได้ดีอีก หลายครั้งที่เกิดปัญหาไม่พอเพียง มาจากความไม่รอบคอบ ยกตัวอย่างเช่น เรื่อง OTOP การวางแผนการผลิต ถ้าไม่รอบคอบตั้งแต่ต้นทางคือเรื่องวัตถุดิบ จนกระทั่งถึงปลายทาง คือการทำการตลาด และจัดส่งสินค้า มีโอกาสที่จะนำไปสู่ความไม่พอเพียงได้อย่างมาก

เป้าหมายของ**เศรษฐกิจพอเพียง**

เป้าหมายของเศรษฐกิจพอเพียงในคำนิยามคืออะไร พระปฐมบรมราชโองการ **“เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”** การจะทำอะไรก็ตาม**ประโยชน์ก็ต้องเกิด ความสุขก็ต้องมี** แต่เวลาพูดถึงการที่จะสร้างประโยชน์ให้เกิดขึ้น จะสร้างความสุขให้เกิดขึ้น กับครอบครัว กับชุมชน กับองค์กร กับประเทศชาติ บางครั้งคำนิยามก็อาจจะต่างกัน แล้วประโยชน์สุขตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง จะวัดได้จากที่ไหน ก็ต้อง

พิจารณาจากเป้าหมายของเศรษฐกิจพอเพียง คือมุ่งให้เกิดความสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ในด้านต่างๆ กล่าวคือ ต้องสมดุลอย่างมั่นคงและยั่งยืน

ฉะนั้นการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คือต้องพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ไม่ประมาท มีสติในการดำเนินชีวิต ใช้ปัญญาในการคาดการณ์ความเปลี่ยนแปลงต่างๆ เพื่อวางแผนรองรับ และรักษาสมดุลได้ ทั้งในปัจจุบันและในอนาคตด้วย สมดุลแปลว่า**สมดุลทั้งปัจจุบันและอนาคต** วันนี้พอเพียงยังไม่พอ พรุ่งนี้ต้องพอเพียงด้วย คือ **ต้องมีความเพียรอย่างต่อเนื่อง** ที่จะรักษาความสมดุลให้ได้อย่างสม่ำเสมอสมดุลในด้านไหนบ้าง คำนิยามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบอกว่าต้องสมดุลทั้งทางด้านวัตถุ/เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม/ค่านิยม ประโยชน์สุขของคนส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง หรือ ความพอเพียงอย่างสมบูรณ์จริงๆ จะเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อเราสร้างความสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 ด้าน คือทางด้านวัตถุหรือเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม/ค่านิยม/ความเชื่อ การก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุลในแต่ละย่างก้าว จะทำให้เกิดความ**พอเพียง**ในที่สุด

สมดุลทางด้านเศรษฐกิจ ในระดับบุคคล ก็หมายถึงการดำรงชีวิตโดยรายได้สมดุลกับรายจ่าย เราจะใช้จ่ายอย่างพอเพียงได้อย่างไร รายจ่ายพอประมาณกับรายได้ใหม่ มีเหตุผลผลคือว่าใช้ของเพราะจำเป็น หรือ ฟุ่มเฟือย การใช้เงินอย่างสมดุล ต้องมีภูมิคุ้มกันด้วยคือออมบ้าง การซื้อประกันชีวิต ประกันสุขภาพ หรือสวัสดิการในบริษัทก็เป็นภูมิคุ้มกัน เพราะฉะนั้นสมดุลทางเศรษฐกิจ คือทำอย่างไรจะรักษาสมดุลรายรับ รายจ่าย มีเงินออม มีประกันด้วย เพราะฉะนั้นอย่าง กทม. ธ.ก.ส. และองค์กรอื่นๆ อีกมากมายเขาสนับสนุนการทำบัญชีรายรับรายจ่าย เขาบอกว่าเพื่อชีวิตที่พอเพียง อันนั้นเป็นเครื่องมือ การทำบัญชีรายรับ รายจ่าย คุณจะรู้ว่า แต่ละเดือนคุณใช้เงินอย่างไร พอเพียงไหม การทำบัญชีรายรับรายจ่าย เป็นเครื่องมือ เพื่อให้คุณใช้ชีวิตอย่างพอเพียงหรือว่าสมดุล

ยกตัวอย่าง การสร้างความสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในการใช้จ่าย ก็อาจจะต้องทำ บันทึกรายรับรายจ่าย บัญชีรายรับรายจ่ายเป็นเครื่องมือ เพื่อให้ดูว่า การใช้จ่ายสมดุลไหม ใช้จ่ายมากเกินไปกว่ารายรับหรือไม่ และต้องคำนึงถึงความเปลี่ยนแปลงในอนาคตด้วย หมายความว่า เช่นต้องมีเงินออมด้วย มีหลักประกันต่างๆ ในหลายโรงเรียน ครูฝึกให้เด็ก เริ่มทำบัญชีรายรับรายจ่าย เพราะอยากให้เด็กได้รู้ว่า พ่อแม่มีรายได้มาจากไหน เวลาจะใช้เงินแต่ละบาท แต่ละสิ่ง จะได้ตระหนักถึงความเหนื่อยยากของพ่อแม่ ในการหาเงินมา เรื่องนี้ต้องปลูกฝังตั้งแต่เด็ก

แต่ความสมดุลด้านเศรษฐกิจ ความพอเพียงในการใช้เงินทอง ไม่เพียงแต่ดูสมดุลของบัญชี รายรับ รายจ่ายเท่านั้น การใช้จ่ายอย่างพอเพียง คือต้องคุ้มค่า สร้างประโยชน์และความสุขให้เกิดขึ้น บางท่านบอกว่าพอเพียงคือประหยัด แต่ประหยัดไม่ได้บอกว่า ตระหนี่ถี่เหนียว คำว่า ทางสายกลาง หมายความว่า ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่ใช่เงินเกินตัว แต่ก็ไม่ใช่ว่าประหยัด จนไม่ใช้จ่ายเงินเลย ก็ไม่ถูกต้องอีก การใช้จ่ายแบบทางสายกลางก็คือว่า การใช้จ่ายอย่างเหมาะสมกับอัตภาพของเรา ศักยภาพของเรา รายได้ของเรา และเหมาะสมกับ สถานการณ์ ความจำเป็น สิ่งแวดล้อมด้วย

สมดุลทางด้านสังคม ถ้าจะบอกได้ว่าเราใช้ชีวิตอย่างพอเพียง เราก็ต้องมีความสมดุลทางด้านสังคม ด้วย เช่น ต้องไม่ใช่คนเห็นแก่ตัว เศรษฐกิจพอเพียงนำไปสู่ความรู้รักสามัคคี ความสามัคคีจะเกิดขึ้นได้ ในสังคมต้องไม่มีใครเอาเปรียบกัน ทุกคนช่วยเหลือกัน แบ่งปันกันทั้งกำลังทรัพย์ กำลังกาย กำลังใจ และกำลังความรู้ การใช้จ่ายเงินทองเมื่อสมดุลทางเศรษฐกิจ ก็ต้องคำนึงถึงการใช้จ่ายเพื่อสร้างสมดุลทาง

สังคมให้เกิดขึ้นด้วย ถึงจะอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข ความสมดุลทางสังคมต้องเริ่มจากการให้ **คนที่พอแล้วจะรู้จักการให้** รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือ มีน้ำใจ แบ่งปัน คนที่ได้รับการแบ่งปันก็จะนึกถึงบุญคุณของผู้ให้ มีความรู้สึกเป็นมิตร หากขัดสนจนคิดจะแย่งชิงจากผู้อื่นในสังคมก็จะระงับยับยั้งซึ่งใจไว้ได้ ผู้ให้ก็จะมีความสุขจากการให้ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ สร้างความสมดุลให้เกิดขึ้นในสังคม สร้างภูมิคุ้มกันให้เกิดขึ้นได้ในสังคม ชุมชนเข้มแข็งจะเกิดขึ้นได้ ในชุมชนจึงต้องมีความสามัคคี ความสามัคคีจะเกิดขึ้นได้ ชุมชนต้องมีการแบ่งปันกัน ช่วยเหลือกันเวลาตกทุกข์ได้ยาก

สมดุลด้านสิ่งแวดล้อม เป็นอย่างไร การจัดการทรัพยากรทางธรรมชาติให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน เช่น ไม่ตัดไม้ทำลายป่า เราจำเป็นต้องรักษาสมดุลทางสิ่งแวดล้อม เพราะทุกอย่างที่เราเป็น เราใช้ เรามี มาจากธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ถ้าเราไม่รักษาไว้ให้ใช้ได้นานๆ เราจะอยู่อย่างไร เราต้องเห็นความจำเป็นของการอยู่ร่วมกับระบบนิเวศวิทยาอย่างสมดุล ไม่ทำร้าย ไม่ทำลาย ไม่เบียดเบียน องค์การสหประชาชาติตระหนักให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน หมายความว่า การพัฒนาต้องสามารถทำให้คนรุ่นต่อไปดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในระดับเดียวกับคนรุ่นปัจจุบัน เพราะแต่ในความเป็นจริงเราทำได้ไหม ในปี พ.ศ.2504 ประเทศไทยเริ่มมีแผนพัฒนา เรามีป่าไม้ครอบคลุมทั่วประเทศประมาณ 74 เปอร์เซ็นต์ ในการประเมินแผนพัฒนา ฉบับที่ 8 ตอนนั้นป่าไม้เหลือเพียง 23 เปอร์เซ็นต์ เขาทำลายป่าไปหมดแล้ว ประมาณ 50 เปอร์เซ็นต์

ยกตัวอย่างในระดับบุคคล ในชีวิตของเราจนกระทั่งเราเรียนจบหรือแม้แต่ออกไปทำงานแล้ว เราเคยคิดบ้างไหมว่า การใช้ชีวิตของเราใช้กระดาษจำนวนมาก กระดาษมาจากต้นไม้ เราใช้ต้นไม้ไปที่ต้น และในทางกลับกัน เราเคยปลูกต้นไม้ที่ต้นในชีวิตของเรา หลายองค์กร หลายโรงเรียนมีกิจกรรมปลูกต้นไม้เพื่อพ่อเพื่อร่วมรักษาดูแลสิ่งแวดล้อม แต่ที่สำคัญคือต้องสร้างจิตสำนึกให้รู้ก่อนว่า ทำไมต้องปลูกต้นไม้ ต้องเข้าใจก่อนว่า ต้นไม้ให้อะไรกับมนุษย์บ้าง ออกซิเจนที่เราสูดอากาศ มาจากไหน เบื้องต้นก็มาจากต้นไม้

สมดุลด้านวัฒนธรรม หากศึกษาพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในเรื่องวัฒนธรรมจะพบว่า พระองค์ทรงเน้นย้ำมาโดยตลอดให้ปลูกฝังเด็กและเยาวชนไทยให้เห็นคุณค่าในความเป็นไทย เอกลักษณ์ไทย เห็นประโยชน์และคุณค่าของภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่เป็นองค์ความรู้ที่มีประโยชน์ที่สืบทอดต่อกันมา โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่มีกระแสโลกาภิวัตน์ธนาภิวัตน์เข้ามา การเสริมสร้างความพอเพียงทางวัฒนธรรม จะเป็นเสมือนภูมิคุ้มกันทางวัฒนธรรม ที่จะทำให้เด็กไทย คนไทย มีจุดยืนในชีวิต มีหลักคิด หลักปฏิบัติที่เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ และพัฒนาตนเอง มีความแกร่งในความ เป็นไทย เข้าใจในความเป็นสากล เพื่อให้อยู่รอดได้ในยุคโลกาภิวัตน์ ดำรงตนอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงต่างๆ

เศรษฐกิจพอเพียงกับทฤษฎีใหม่ 3 ชั้น

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1 เทียบได้กับเศรษฐกิจพอเพียงแบบพื้นฐาน เป็นการจัดการทรัพยากรที่แต่ละคนมีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อแต่ละคนจะได้สามารถพึ่งตนเองได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน เวลาพูดเรื่องทฤษฎีใหม่ ส่วนมากมักจะคิดถึงตัวอย่างเกษตรทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1 ซึ่งเป็นตัวอย่างของการใช้ทฤษฎีใหม่ในภาคเกษตร ในชนบท เพราะเกษตรกรรมมีพื้นดิน เขามีน้ำ ทั้งน้ำฝน ทั้งน้ำบาดาล ทั้งน้ำบ่อ เขามีพืชพันธุ์ที่เขาปลูกในผืนดินของเขา เขามีสัตว์เลี้ยงต่างๆ จึงเป็นตัวอย่างในการจัดการทรัพยากรที่แต่ละคนมีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด อย่างยั่งยืน เพราะเป็นการจัดการอย่างสมดุลและพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลง และนำความสุขมาให้ด้วย

ทฤษฎีใหม่ในขั้นที่ 2 เทียบได้กับเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า เป็นการร่วมมือ รวมกลุ่มกันของคนที่มีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งตนเองได้แล้วในระดับต่างๆ เพื่อร่วมมือกันช่วยเหลือกันในกิจกรรมต่างๆ เช่น กลุ่ม/องค์กร สหกรณ์ต่างๆ ธนาคารโคกระบือ กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ กลุ่มผลิตแม่บ้านต่างๆ เป็นต้น ยกตัวอย่าง แม่ค้าในตลาดอาจจะหารื้อกับแม่ค้าคนอื่นๆ หาแหล่งสินค้าร่วมกัน รักษาความสะอาดของสถานที่ร่วมกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดความสามัคคีระหว่างกันมากขึ้น

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 3 เป็นความร่วมมือกันในระดับเครือข่าย หรือเป็นการขยายเครือข่ายความร่วมมือออกไปสู่ภาคส่วนอื่นๆ เช่น เครือข่ายกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เครือข่ายสันติอโศก หรืออย่าง การสร้างเครือข่ายข้าว สำนึกรักบ้านเกิด ของดีแท้ค เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ อย่างที่จังหวัดบุรีรัมย์ผลิตข้าวปลอดสารพิษนำมาแลกเปลี่ยนสินค้ากับเครือข่ายยมนาที่จังหวัดนครศรีธรรมราช หรือชุมชนอาจจะมีการแลกเปลี่ยนทำงานร่วมมือกันกับองค์กรธุรกิจเอกชน บริษัทน้ำมัน บริษัทต่างๆ มูลนิธิ ภาครัฐ เป็นความร่วมมือกันระหว่างกลุ่ม องค์กรต่างๆ ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้าหรือ ทฤษฎีใหม่ ขั้นที่ 3

ใบงานที่ 1

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

ชื่อ – นามสกุลเลขที่

#####

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดเกี่ยวกับอะไร

.....
.....
.....

2. หัวใจสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร

.....
.....
.....

3. นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไรให้สมกับคำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง”

.....
.....
.....

4. นักเรียนสามารถนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในครอบครัวได้อย่างไร

.....
.....
.....

%%%%%%%%%

แบบประเมินพฤติกรรมรายกลุ่ม
ชื่อกลุ่ม

ที่	กิจกรรม	พฤติกรรมที่ประเมิน					รวม	สรุป	
		บทบาท หน้าที่	ความ ร่วมมือ	ความ ตั้งใจ	อภิปราย	การยอมรับ ความคิดเห็น		ผ่าน	ไม่ผ่าน
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

เกณฑ์การประเมิน

7-10 ได้คะแนนระดับ 3 ดี

4-6 ได้คะแนนระดับ 2 พอใช้

0-3 ได้คะแนนระดับ 1 ควรปรับปรุง

นักเรียนผ่านเกณฑ์ตามที่ประเมิน ได้คะแนนระดับ 2 ขึ้นไป ถือว่าผ่าน

ผู้ประเมิน

แผนจัดการเรียนรู้ที่ 2 : เรื่องใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า รักษาสิ่งแวดล้อมให้สมดุล

จุดประสงค์การเรียนรู้

วิเคราะห์ทรัพยากร สิ่งแวดล้อมของชุมชน และนำมาใช้ได้อย่างสมดุล

สาระการเรียนรู้

- 1 ความหมาย ประเภท ประโยชน์ ของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
- 2 นำทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้อย่างสมดุล

การบูรณาการกับหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

1 ความพอประมาณ

นักเรียนสำรวจการนำทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่าเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด รู้วิธีการรักษาสิ่งแวดล้อม ในชุมชนไม่ให้เสื่อมโทรมก่อนถึงเวลาอันสมควร

2 ความมีเหตุมีผล

นักเรียนรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า ทำให้ใช้ทรัพยากรอย่างเกิดประโยชน์สูงสุดและรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชนเพื่อให้เกิดความสมดุลตามธรรมชาติ

3 การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

นักเรียนใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่าเกิดประโยชน์สูงสุดและรู้จักวิธีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดความสมดุลทางธรรมชาติ

4 เงื่อนไขความรู้

รู้จักการใช้ทรัพยากรและการรักษาสิ่งแวดล้อมตามแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

5 เงื่อนไขคุณธรรม

มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และประหยัด

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

- 1 นักเรียนดูภาพทรัพยากรป่าไม้ที่สมบูรณ์และเสื่อมโทรมจากสื่อหนังสือพิมพ์
- 2 สนทนา ซักถาม นักเรียนเกี่ยวกับความแตกต่างของทรัพยากรป่าไม้ที่สมบูรณ์และเสื่อมโทรม
- 3 จากภาพที่นักเรียนได้ดู นักเรียนมีความรู้สึกละอายใจอย่างไร
- 4 ซักถามนักเรียนเรื่องทรัพยากรป่าไม้ ในชุมชนของนักเรียน
- 5 แจ้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้นักเรียนทราบ

ขั้นให้ประสบการณ์

1. ให้นักเรียนจับคู่ 2 คนช่วยกันคิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีในชุมชนของตนเองว่ามีอะไรบ้าง
2. คู่ตัวแทนนักเรียนมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
3. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปประเภทของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมว่ามีอะไรบ้าง
4. นักเรียนเข้ากลุ่ม กลุ่มละ 3 – 5 คน ศึกษาใบความรู้เรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเด็นต่อไปนี้
 - 4.1 ความหมายของทรัพยากรธรรมชาติ
 - 4.2 ประเภทของทรัพยากรธรรมชาติ
 - 4.3 ประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติ
5. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นสรุปและบันทึกใบงาน เรื่องการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
6. ตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน

ขั้นสรุป

นักเรียนและครูร่วมกันสรุปการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้เกิดความสมดุลตามธรรมชาติ สามารถใช้ทรัพยากรได้อย่างยั่งยืน สิ่งแวดล้อมไม่เสื่อมโทรมไปก่อนเวลาอันสมควร

สื่อ

1. ภาพทรัพยากรป่าไม้จากหนังสือพิมพ์
2. ใบความรู้ เรื่อง ประเภทของทรัพยากรสิ่งแวดล้อม
3. ใบงาน

การวัดผลประเมินผล

วิธีวัดและประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน

เครื่องมือวัดและประเมิน

แบบสังเกตพฤติกรรม

เกณฑ์การประเมินผล

ตรวจผลงานจากใบงานร้อยละ 60

กิจกรรมเสนอแนะ

นักเรียนสามารถศึกษาเรื่องทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติม แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เช่น ห้องสมุด สวนสมุนไพร สวนพฤกษศาสตร์ ฯลฯ

ใบความรู้ที่ 3

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า รักษาสิ่งแวดล้อมให้สมดุล

@@

ความหมาย และประเภทของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น ทั้งเป็นสิ่งที่มีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตและเป็นสิ่งที่มองเห็นและสิ่งที่มองไม่เห็น

สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

- 1 สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่มีชีวิต เช่น มนุษย์ ป่าไม้ สัตว์ เป็นต้น
- 2 สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่ไม่มีชีวิต เช่น ดิน น้ำ อากาศ เป็นต้น

สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติมีความสัมพันธ์กับมนุษย์และยังมีความสัมพันธ์ระหว่างกันเองภายในกระบวนการทางธรรมชาติและยังเป็นปัจจัยเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน

ทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และมีประโยชน์ต่อมนุษย์ในด้านเศรษฐกิจและการพัฒนาความเป็นอยู่ในทุก ๆ ด้าน ทรัพยากรทางธรรมชาติแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

- 1 ทรัพยากรที่ใช้แล้วหมดไป คือ ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วจะหมดไปไม่สามารถเกิดขึ้นมาทดแทนใหม่ ได้แก่ น้ำมัน แก๊สธรรมชาติ แร่ธาตุต่าง ๆ ทรัพยากรประเภทนี้ต้องใช้อย่างประหยัด ก่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุดเพื่อลดการสูญเสียให้น้อยที่สุด

- 2 ทรัพยากรที่ใช้แล้วไม่หมด หรือสูญหายไป เราใช้ทรัพยากรประเภทนี้ได้อย่างไม่จำกัด เนื่องจากธรรมชาติมิให้ตลอดเวลา ได้แก่ น้ำ แสงแดด ลม รวมถึงทัศนียภาพที่สวยงามตามธรรมชาติอีกด้วย

- 3 ทรัพยากรที่ใช้แล้วหมดไปแต่สร้างทดแทนได้ ทรัพยากรประเภทนี้ได้แก่ป่าไม้ ดิน ที่ดิน แหล่งน้ำ พืชหญ้า เมื่อใช้แล้วจะสามารถสร้างขึ้นทดแทนได้ ตามธรรมชาติของสิ่งนั้นๆอย่างไรก็ตามเราไม่ควรใช้มากเกินไปจนเกินความต้องการ และเกินกว่าที่ธรรมชาติจะสร้างขึ้นทดแทนได้

ที่มา : สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่ม 21 (การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ)

ใบงานที่ 3

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า รักษาสิ่งแวดล้อมให้สมดุล

ชื่อ - นามสกุลเลขที่

#####

ทรัพยากรที่นำมาใช้	สภาพการใช้		ผลดี	ผลเสีย
	พอเพียง	ไม่พอเพียง		
1. ป่าไม้ 2. น้ำ 3. แหล่งน้ำการเกษตร 4. ไฟฟ้า 5. น้ำมันเชื้อเพลิง				

สมาชิกกลุ่ม 1.
2.
3.

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้
 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 เรื่องใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า รักษาสิ่งแวดล้อมให้สมดุล

ที่	ชื่อ - นามสกุล	รายการ				ระดับคะแนน		
		ความรับผิดชอบในการทำงาน	รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม	การช่วยเหลือในกลุ่ม	การมีส่วนร่วม	รวม	ผ่าน	ไม่ผ่าน
		5	5	5	5	20		

เกณฑ์การประเมิน

16 – 20 คะแนน	อยู่ในเกณฑ์	ดีเยี่ยม
12 – 15 คะแนน	”	ดี
8 – 11 คะแนน	”	พอใช้
0 – 7 คะแนน	”	ควรปรับปรุง

ลงชื่อ ผู้ประเมิน
 (.....)
 / /

แผนจัดการเรียนรู้ที่ 3 : เรื่องลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ ไม่เสี่ยงความยากจน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

เข้าใจแนวทางการลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มรายได้ของครอบครัว

สาระการเรียนรู้

- 1 ประเภทรายจ่ายที่จำเป็นของครอบครัวด้านต่าง ๆ
- 2 แนวทางการใช้จ่ายของครอบครัวอย่างสมดุล
- 3 รายได้ประจำ - รายได้เสริมของครอบครัว

การบูรณาการกับหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความพอประมาณ

นักเรียนรู้สภาพรายได้และรายจ่ายครอบครัวของตนเอง เพื่อที่จะพอประมาณ ใช้จ่ายให้เพียงพออย่างเหมาะสมกับฐานะของตนเอง

2. ความมีเหตุมีผล

- 2.1 นักเรียนรู้จักใช้จ่ายอย่างพอประมาณ เกิดความมั่นคง ยั่งยืนในการดำเนินชีวิตตามฐานะของตนเอง
- 2.2 หาแนวทางเพิ่มรายได้ให้กับตนเองและครอบครัวเพื่อป้องกันภาวะรายจ่ายเกินรายได้

3. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

- 3.1 นักเรียนรู้จักและเห็นคุณค่าใช้จ่ายอย่างพอประมาณ เหมาะสมกับฐานะของตนเอง
- 3.2 รู้จักหาแนวทางเพิ่มรายได้เพื่อเป็นการป้องกันภาวะรายจ่ายเกินรายได้ภายในครอบครัว

4. เงื่อนไขความรู้

ใช้จ่ายเงินอย่างพอประมาณ เหมาะสมกับฐานะของตนเอง และวิธีเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว

5. เงื่อนไขคุณธรรม

ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ประหยัด อดทน

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

- 1 ให้นักเรียนอ่านบทกลอนที่ครูนำมาแล้วให้บอกวาทกลอนที่อ่านกล่าวถึงเรื่องใด
มดปลวกตัวน้อยน้อย ค่อยค่อยทำรังใหม่
มีย่อท่อสิ่งใด รังโตใหญ่จึงได้มา
เขวชนเช่นเด็กน้อย ค่อยสะสมซึ่งเงินตรา
ไม่นานทวีค่า ใ้ศึกษาภายหน้าเอย
- 2 นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นถึงความจำเป็นของการประหยัดและการออม เพื่อเป็นการลดรายจ่ายในครอบครัว

ขั้นให้ประสบการณ์

1. ให้นักเรียนดูแผ่นภาพ “โองงชีวิต” แล้วร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามในประเด็นต่อไปนี้
 - 1.1 แหล่งที่มาของรายได้และรายจ่ายมาจากที่ใด
 - 1.2 วิธีลดรายจ่ายควรทำอย่างไร
 - 1.3 ที่มาของรายได้ประจำ-รายได้เสริม
2. ให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอรายงาน
3. ครูเสนอแนะแนวทางการใช้จ่ายของครอบครัวให้นักเรียนดูแผ่นภาพฝังความคิด “7 วิธี มีเงินเก็บออม”
4. ให้นักเรียนแต่ละคนบันทึกสภาพรายจ่ายของครอบครัวตนเองในใบงาน และเปรียบเทียบว่ามีความแตกต่างอย่างไร พร้อมระบุเหตุผล
5. สุ่มนักเรียน 3-5 คนนำเสนอผลงานพร้อมเหตุผลและวิธีการที่ทำให้ค่าใช้จ่ายของครอบครัวลดลง
6. ให้นักเรียนทำกิจกรรมในใบงานที่ 2 เรื่องการใช้จ่ายและการเพิ่มรายได้ของตนเอง

ขั้นสรุป

นักเรียนและครูร่วมกันสรุปว่าการรู้ใช้จ่ายอย่างพอประมาณ เหมาะสมกับฐานะของตนเอง สามารถทำให้เกิดความมั่นคง ยั่งยืน ในการดำรงชีวิต และรู้จักหาวิธีการเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวเพื่อป้องกันการเกิดภาวะรายจ่ายมากกว่ารายได้

สื่อ

1. บทกลอน
2. แผ่นภาพ โองงชีวิต
3. แผ่นภาพ “7 วิธีมีเงินเก็บออม”
4. ใบงานที่ 1 เรื่องลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ให้ครอบครัว
5. ใบงานที่ 2 เรื่องสภาพรายจ่ายของครอบครัว

การวัดผลประเมินผล

วิธีวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน
2. ทดสอบความรู้

เครื่องมือวัดและประเมินผล

1. แบบสังเกตพฤติกรรม
 - เกณฑ์ 2. แบบทดสอบ
- เกณฑ์การประเมินร้อยละ 60

กิจกรรมเสนอแนะ

การเพิ่มรายได้ของนักเรียนสามารถทำได้หลากหลายวิธีขึ้นอยู่กับบริบทและสภาพความพร้อมของนักเรียนและครอบครัว

ภาคผนวก

1. แผนภาพ วิธีมีเงินเก็บออม
2. แผนงาน ไร่ชีวิต

แผนภาพ “วิธีมีเงินเก็บออม” (ประกอบแผนการเรียนรู้ที่ 2)

แผนภาพโองชีวิต (ประกอบแผนการเรียนรู้ที่ 2)

แบบทดสอบ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

เรื่อง ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ให้ครอบครัว

ชื่อ – นามสกุล ชั้น เลขที่

จงตอบคำถามต่อไปนี้ (ข้อละ 2 คะแนน)

1. รายจ่ายของครอบครัวมีอะไรบ้าง บอกมา 3 ข้อ

1.
2.
3.

2. นักเรียนมีวิธีลดรายจ่ายของครอบครัวได้อย่างไร บอกมา 2 ข้อ

1.
2.

3. นักเรียนมีวิธีคิดว่าการประหยัดและการออมมีประโยชน์ต่อตนเองอย่างไร

.....
.....

4. นักเรียนคิดว่าการประหยัดและการออมมีประโยชน์ต่อครอบครัวอย่างไร

.....
.....

5. นักเรียนคิดว่าแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สามารถลดรายจ่ายของครอบครัวได้หรือไม่

.....
.....
.....

ใบงานที่ 2

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง สภาพรายจ่ายของครอบครัว

ชื่อ - นามสกุลเลขที่

#####

สภาพการใช้จ่ายปัจจุบัน	เดือน..... จำนวน / บาท	เดือน..... จำนวน / บาท	เดือน..... จำนวน / บาท	หมายเหตุ
1. ค่าไฟฟ้า	
2. ค่าน้ำประปา	
3. ค่าโทรศัพท์	
4. ค่าเช่าบ้าน	
5.				

หมายเหตุ

1. ค่าใช้จ่ายลดลง เพราะ
2. ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น เพราะ

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้
กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เรื่อง ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ให้ครอบครัว

ที่	ชื่อ - นามสกุล	รายการ				ระดับคะแนน		
		ความรับผิดชอบในการทำงาน	รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม	การช่วยเหลือในกลุ่ม	การช่วยเหลือส่วนร่วม	รวม	ผ่าน	ไม่ผ่าน
		5	5	5	5	20		

เกณฑ์การประเมิน

16 – 20 คะแนน	อยู่ในเกณฑ์	ดีเยี่ยม
12 – 15 คะแนน	”	ดี
8 – 11 คะแนน	”	พอใช้
0 – 7 คะแนน	”	ควรปรับปรุง

ลงชื่อผู้ประเมิน
 (.....)
 / /